

015516 / 1928/29  
III

474

# SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

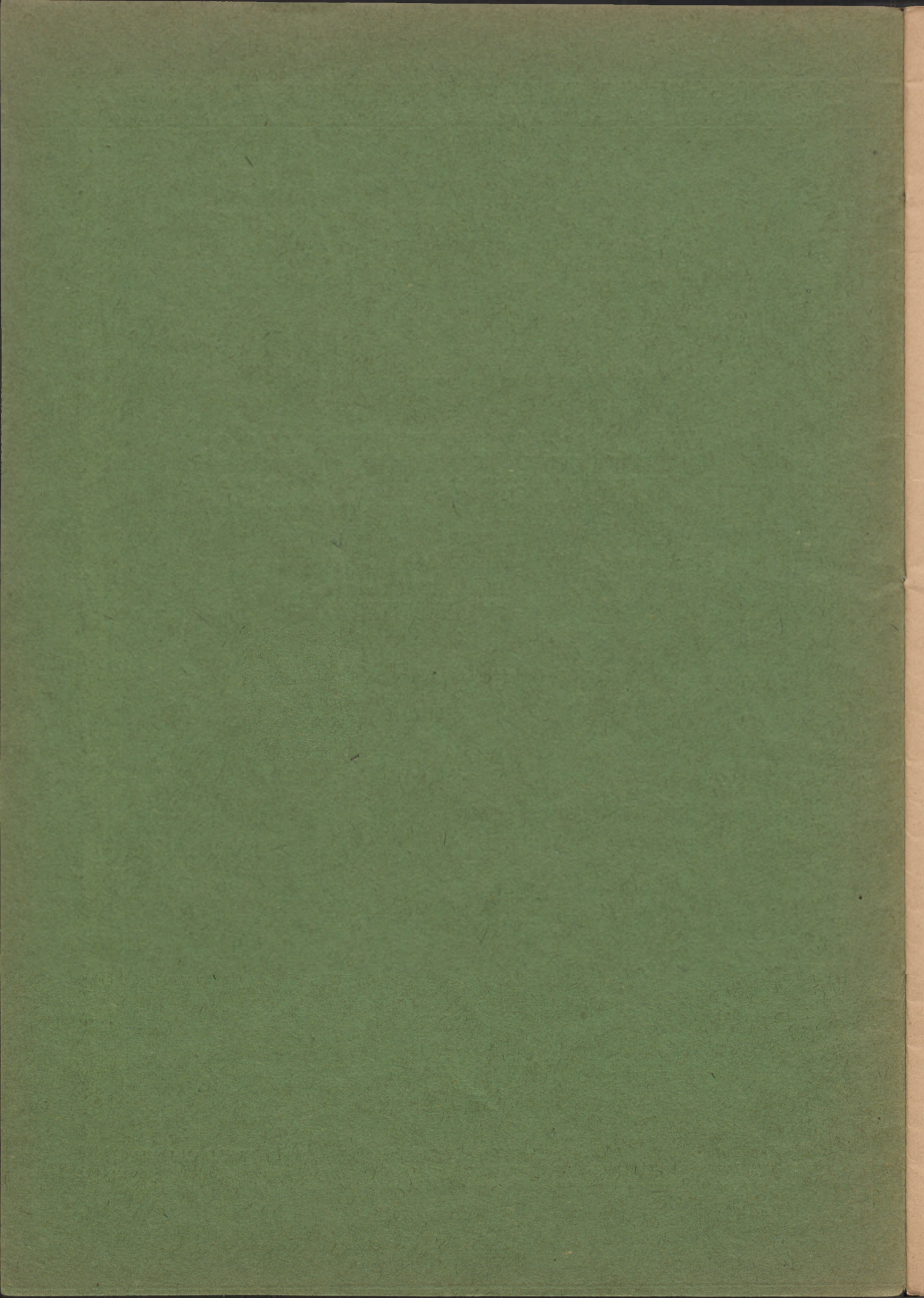
WYDZIAŁU POWIATOWEGO  
POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

*po myśli par. 127 ordynacji powiatowej dla prowincji  
wschodnich z dnia  $\frac{13. XII. 1872 \text{ roku.}}{19. III. 1881 \text{ roku.}}$*

za czas od 1. IV. 1928 r. do 31. III. 1929 r.



*Drukarnia i Księgarnia Polska, Sp. z ogr. por.  
Sępólno — Pomorze.*



1074

# SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE

WYDZIAŁU POWIATOWEGO  
POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO

*po myśli par. 127 ordynacji powiatowej dla prowincji  
wschodnich z dnia  $\frac{13. XII. 1872 \text{ roku.}}{19. III. 1881 \text{ roku.}}$*

za czas od 1. IV. 1928 r. do 31. III. 1929 r.



*Drukarnia i Księgarnia Polska, Sp. z ogr. por.  
Sępólno — Pomorze.*

015516



III

## I. Ogólne.

W dniu 21 lipca 1928 r. bawił w tut. powiecie, przejeżdżając z Poznania do Gdyni Najwyższy Dostojnik Państwa, Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki.

Aczkolwiek pobyt Pana Prezydenta w tut. powiecie trwał tylko bardzo krótko, to jednakowoż przyjęcie Pana Prezydenta było bardzo uroczyste i radość wśród obywatelstwa wielka.

Dnia 3 stycznia 1929 r. dokonał Wojewoda Pomorski Pan Lamot wizytacji tutejszego powiatu.

Stan finansowy powiatu jest zadowalniający. Dzięki oszczędnościom z lat ubiegłych można było przystąpić do zrealizowania projektu budowy gmachu bez zaciągnięcia pożyczki.

W roku sprawozdawczym wydano na surową budowę 188.720,— zł, natomiast całkowite koszty budowy wynosić będą około 500.000,— zł, które się pokryje z dalszych oszczędności i z kwot, jakie się uzyska z sprzedaży trzech nieruchomości, w których mieszczą się obecnie urzędy powiatowe.

Wydział Powiatowy przystąpił w roku sprawozdawczym również do zrealizowania projektu budowy drogi Sępólno — Szywna — Jastrzębiec. Wykonanie 3 km. kosztować będzie 137.000,— zł.

Na ten cel zaciągnięto pożyczkę w kwocie 200.000,— zł z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Przy pomocy finansowej powiatu, samorządu wojewódzkiego oraz dzięki ofiarności obywatelstwa przystąpiono do budowy wielkiego boiska sportowego. Ogólne koszty wynosić będą około 30.000,— zł.

Wogóle ruch budowlany w powiecie znacznie wzrósł, z większych budowli wymienić należy budowę Domu Katolickiego w Sępólnie i Katolickiego Kościoła Parafjalnego w Lutowie.

Dzięki wykonaniu wyżej wspomnianych prac nie było w powiecie bezrobotnych

## II. Statystyka.

Według statystyki ludności przeprowadzonej z polecenia Pana Wojewody Pomorskiego w styczniu br. liczba ludności powiatu sępoleńskiego wynosi 28.142 mieszkańców.

Przypada na miasta :

|                     |        |             |   |              |
|---------------------|--------|-------------|---|--------------|
| na Kamień           | 1.802  | mieszkańców | } | czyli 29,54% |
| „ Sępólno           | 3.496  | „           |   |              |
| „ Więcbork          | 3.016  | „           |   |              |
| Na gminy wiejskie   | 16.408 | „           | } | „ 70,46%     |
| Na obszary dworskie | 3.420  | „           |   |              |
| razem :             | 28.142 | mieszkańców |   |              |

|   |         |
|---|---------|
| Gęstość zaludnienia na 1 km. kwadratowy wynosi        | 42,25   |
| Polaków jest 15.936 mieszkańców czyli                 | 56,65%  |
| Niemców obywateli polskich jest 11.544 mieszk. czyli  | 41,02%  |
| Obywateli gdańskich jest 28 mieszkańców               | } 1,69% |
| Optantów jest 258                                     |         |
| Obywateli Rzeszy Niemieckiej i innych Państw jest 189 | } 0,53% |
| Żydów niemieckich jest 101                            |         |
| Żydów z innych dzielnic Polski po roku 1920 jest 48   |         |
| Innych narodowości (rusinów) 38                       | 0,11%   |
| Obszar powiatu w kilometrach kwadratowych wynosi      | 666,18. |
| Granice powiatu nie zostały zmienione.                |         |

### III. Starosta i deputowani.

Administracją powiatu kieruje Starosta Powiatowy Jan Ornas.

Deputowanym powiatowym jest Szambelan Prądyński Łucjan, właściciel dóbr rycerskich ze Skarpy.

### IV. Sejmik Powiatowy.

Do Sejmiku Powiatowego należy 19 członków a mianowicie :

1. Barton Franciszek, rolnik — M. Cerkwica
2. Bracka Bernard, rolnik — Płocicz
3. Daroń Jan, rolnik — Kamień
4. Drogoś Stanisław, rolnik — Kamień
5. Dobrowolski Franciszek, przemysłowiec — Więcbork
6. Ernest Paweł, burmistrz — Kamień
7. Głazik Edmund, kupiec — Sępólno
8. Gliszczyński Julian, rolnik — Zboże
9. Gracz Florjan, rolnik — Sypniewo
10. Kufel Ignacy, rolnik — M. Cerkwica
11. Klein Aleksy, kupiec — Sępólno
12. Kłozak Maksymiljan, rolnik — Lutowo
13. Prądyński Łucjan, właściciel dóbr — Skarpa
14. Przybyłka Franciszek, rolnik — Sępólno
15. Rajewski Kasper, sekr. Zw. Z. P. — Kamień
16. Soborski Wojciech, mistrz malarski — Sępólno
17. Schmeckel Edward, administrator — Sośno
18. Schweitzer Bolesław, właściciel ziemski — Witunia
19. Ziarkowski Onufry, kupiec — Więcbork

W czasie sprawozdawczym Heinrich Gerd wyprowadził się z powiatu i tem samem utracił mandat członka Sejmiku Powiatowego, w którego miejsce wstąpił Kłozak Maksymiljan, rolnik z Lutowa.

W czasie sprawozdawczym odbyło się 5 posiedzeń Sejmiku Powiatowego, na których załatwiono 43 spraw.

Z pośród ważniejszych wyszczególnić należy :

- a) uchwalenie budowy domu starców imieniem Józefa Piłsudskiego ku uczczeniu 10-lecia Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.
- b) uchwalenie statutu dla Komunalnej Kasy Oszczędności.
- c) uchwalenie statutu o etacie stanowisk służbowych
- d) uchwalenie statutu o położnych obwodowych.

## V. Wydział Powiatowy

Skład Wydziału Powiatowego jest następujący :

1. Barton Franciszek, rolnik — M. Cerkwica
2. Dobrowolski Franciszek, przemysłowiec — Więcbork
3. Gliszczyński Juljan, rolnik — Zboże
4. Klein Aleksy, kupiec — Sępólno
5. Prądyński Łucjan, właściciel dóbr — Skarpa
6. Schweitzer Bolesław, właściciel ziemski — Witunia.

W roku sprawozdawczym zaszła zmiana w składzie Wydziału Powiatowego gdyż członek Wydziału Powiatowego Heinrich Gerd z Borówek wyprowadził się z powiatu i w miejsce jego wstąpił Schweitzer Bolesław z Wituni.

Posiedzeń Wydziału Powiatowego odbyło się 15, na których powzięto 434 uchwał.

Liczba numerów w dzienniku podawczym wynosi 15.178.

## VI. Sejmik Wojewódzki.

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego są :

1. Prądyński Łucjan, właściciel ziemski z Skarpy
2. Schweitzer Bolesław „ „ z Wituni

jako zastępcy :

1. Rajewski Kasper, sekr. Z. Z. P. z Kamienia.
2. Ernest Paweł, burmistrz z Kamienia.

## VII. Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

### A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Łowiński Aleksy, naczelny sekretarz Wydziału Powiatowego.
2. Bukolt Teodor, sekretarz Wydziału Powiatowego.
3. Twarogowski Stanisław, asystent Wydziału Powiatowego.
4. Bruchwalski Władysław, referent oświatowy.
5. Buława Konrad, registrator.
6. Zielińska Marja, maszynistka.
7. Buda Jan, kasztelan.
8. Kurowski Józef, szofer.

### B. Oddział Rachunkowy.

1. Retmański Aleksander, referent podatkowy.
2. Wiśniewska Marta, ksiązkowa.

### C. Biuro Oddziału Drogowego.

1. Gruss Bronisław, budowniczy powiatowy.
2. Potracki Franciszek, kancelista.
3. Lüdtkke Augustyn, drogomistrz.
4. Domek Stanisław, drogomistrz.
5. 17 droźników szosowych.

### Rozkład pracy.

| Wydział          | Nazwisko urzędnika   | Zakres pracy   |
|------------------|--|--|
| I.               | <b>Łowiński,</b><br>nacz. sekr. Wydz.<br>Pow.                                | Sprawy administracyjne powiatu, sprawy Wydziału i Sejmiku Powiatowego (protokółant) wybory do powiatowych ciał samorządowych, sprawy majątkowe powiatu, administracja ruchomości i nieruchomości, sprawy budżetowe i sprawozdanie administracyjne, sprawy Powiatowej Kasy Komunalnej, sprawy Komunalnej Kasy Oszczędności, sprawy Związku Elektryfikacyjnego, sprawy Związku Powiatów, sprawy procesowe powiatu, sprawy personalne urzędników powiatowych, kontrola wszystkich spraw załatwionych w Wydziale Powiatowym. |
| II.              | <b>Bukolt,</b><br>sekr. Wydz. Pow.   | Sprawy urzędów stanu cywilnego, sprawy wójtostw, sprawy sołtysów, ławników i przełożonych obszarów dworskich, sprawy rad gminnych, sprawy wyborów do samorządu gminnego, sprawy szkolne, sprawy majątku gminnego, sprawy kas gminnych. sprawy podatków gminnych, sprawy budżetów gminnych, lustrator sołectw, kas gminnych i urzędów stanu cywilnego, sprawy administracyjno - sporne, sprawy ławników sądowych, sprawy rozjemców.   |
| III.             | <b>Twarogowski,</b><br>asystent Wydz. Pow.                                   | Sekcja od wypadków w rolnictwie, sprawy ubogich, sprawy radców sierot, sprawy opiekunów społecznych, sprawy akuserek, sprawy rolnicze, sprawy Pomorskiej Izby Rolniczej, sprawy rakarni, sprawy badaczy mięsa, sprawy orędownika powiatowego, sprawy starostwa wymagające zgodności Wydziału Powiatowego, sprawy policyjne wymagające zgodności Wydziału Powiatowego, sprawy pożarowe.   |
| IV.              | <b>Bruchwalski,</b><br>referent oświatowy.                                   | Oświata pozaszkolna, kultura i sztuka, sprawy społeczne.   |
| V.               | <b>Gruss,</b><br>budowniczy pow.<br><b>Potracki</b>                          | Administracja dróg i mostów państwowych, wojewódzkich i powiatowych, sprawy dróg gminnych, sprawy budowlane, techniczne, opracowanie spraw wodnych i meljoracyjnych, zalesienie nieużytków.  |
| Oddział Rachunk. | <b>Retmański,</b><br>referent podatkowy.<br><b>Wiśniewska,</b><br>ksiązkowa. | Podatki powiatowe, sprawy przewidziane instrukcją kasowo - rachunkową.   |
| Registatura      | <b>Buława,</b><br>registrator.   | Prowadzenie registratury przy pomocy kancelistki, biblioteka powiatowa.  |
| Kancelarja       | <b>Zielińska,</b><br>maszynistka.  | Sprawy kancelaryjne i registratura.  |



## VIII. Komisje.

### **Skład Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności :**

1. Starosta Orness Jan, przewodniczący.
2. Ernest Paweł, burmistrz z Kamienia.
3. Schweitzer Bolesław, właściciel ziemski z Wituni.

### **Skład Rady Kasy Komunalnej Kasy Oszczędności :**

1. Prądyński Łucjan, właściciel ziemski z Skarpy, przewodniczący.
2. Klein Aleksy, kupiec z Sępólna, zastępca przewodniczącego.
3. Daroń Jan, rolnik z Kamienia.
4. Dobrowolski Franciszek, przemysłowiec z Więcborka.
5. Gliszczyński Juljan, rolnik z Zboża.

### **Skład komisji rewizyjnej Komunalnej Kasy Oszczędności :**

1. Głazik Edmund, kupiec z Sępólna, przewodniczący.
2. Rajewski Kasper, sekr. Z. Z. P. z Kamienia.
3. Ziarkowski Onufry, kupiec z Więcborka.

### **Skład członków komisji rewizyjnej Pow. Kasy Komunalnej :**

1. Starosta Orness Jan, przewodniczący.
2. Prądyński Łucjan, właściciel ziemski z Skarpy.
3. Klein Aleksy, kupiec z Sępólna.
4. Soborski Wojciech, mistrz malarski z Sępólna.

### **Skład członków komisji drogowej :**

1. Starosta Orness Jan, przewodniczący.
2. Schweitzer Bolesław, właściciel ziemski z Wituni.
3. Schmeckel Edward, administrator z Sośna.
4. Ernest Paweł, burmistrz z Kamienia.

### **Skład komisji budowy gmachu urzędowego :**

1. Starosta Orness Jan, przewodniczący.
2. Głazik Edmund, kupiec z Sępólna.
3. Gliszczyński Juljan, rolnik z Zboża.
4. Klein Aleksy, kupiec z Sępólna.
5. Schweitzer Bolesław, właściciel ziemski z Wituni.
6. Ziarkowski Onufry, kupiec z Więcborka.

### **Skład członków Rady Oświatowej :**

1. Starosta Orness Jan, przewodniczący.
2. ks. dziekan Wilkowski, Więcbork.
3. Komierowski Tomasz, właściciel ziemski Komierowo.
4. Daroń Jan, rolnik z Kamienia.
5. Rochon Edward, inspektor szkolny z Sępólna.
6. ks. Wojciechowski, dyrektor szkoły wydziałowej z Sępólna.

## Komisja kwalifikacyjna do uznawania buhajów za odpowiednie do celów hodowlanych.

Członkami są :

1. Prądyński Łucjan, właściciel ziemski, przewodniczący komisji kwalifikacyjnej na powiat sępoleński na przeciąg lat 3 licząc od 1-go kwietnia 1928 r.
2. Gliszczyński Julian, rolnik z Zboża, zastępca przewodniczącego.
3. Przedstawiciel Pomorskiej Izby Rolniczej inż. Stanisław Jelowski.
4. zastępca p. Piechociński, Dyrektor Szkoły Rolniczej.
5. powiatowy lekarz weterynaryjny p. Gondek.
6. zastępca lekarz weterynaryjny p. Gumpert.

## IX. Administracja majątku

### STAN CZYNNY

| Grupa | Pozycja | A K T Y W A  | W a r t o ś ć |              |
|-------|---------|--|---------------|--------------|
|       |         |  | Sumy pozycji  | Sumy grup    |
| I.    |         | <b>Nieruchomości.</b>                              |               |              |
|       | 1       | Budowle . . . . .                                  | 163.750,—     |              |
|       | 2       | Place zabudowane . . . . .                         | 13.000,—      |              |
|       | 3       | Place niezabudowane . . . . .                      | 12.722,—      |              |
|       | 4       | Parki . . . . .                                    | 1.800,—       | 191.272,—    |
| II.   |         | <b>Inwestycje w budowie.</b>                       |               |              |
|       | 1       | Budowa gmachu sejmikowego . . . . .                | 188.720,—     | 188.720,—    |
| III.  |         | <b>Ruchomości.</b>                                 |               |              |
|       | 1       | Urządzenie biurowe . . . . .                       | 6.335,50      |              |
|       | 2       | Tabor . . . . .                                    | 11.820,—      |              |
|       | 3       | Ruchomości pow. urzędu budowlanego . . . . .       | 1.045,50      |              |
|       | 4       | Urządzenie biurowe dla K. P. P. . . . .            | 2.712,50      | 21.913,50    |
| IV.   |         | <b>Aktywa przedsiębiorstw komunalnych.</b>         |               |              |
|       | 1       | Komunalna Kasa Oszczędności . . . . .              | 2.042.992,15  | 2.042.992,15 |
| V.    |         | <b>Aktywa fundacyj.</b>                            |               |              |
| VI.   |         | <b>Materiały i zapasy.</b>                         |               |              |
|       | 1       | 124 m <sup>3</sup> bruku po 49,— . . . . .         | 6.076,—       |              |
|       | 2       | 857 m <sup>3</sup> kamienia sur. po 16,— . . . . . | 13.712,—      |              |
|       | 3       | 1374 m <sup>3</sup> tłuczki po 23,— . . . . .      | 31.602,—      |              |
|       | 4       | 1357 m <sup>3</sup> żwiru po 6,— . . . . .         | 8.022,—       | 59.412,—     |
| VII.  |         | <b>Lokaty.</b>                                     |               |              |
|       | 1       | Sumy hipoteczne . . . . .                          | 30.000,—      |              |
|       | 2       | Papiery wartościowe . . . . .                      | 9.300,—       |              |
|       | 3       | Inne lokaty . . . . .                              | 5.500,—       | 44.800,—     |

### Dezynfektorzy.

Dezynfektorem powiatowym jest p. Łucjan Borowicz, fryzjer z Sępólna.

### Kominiarstwo.

Powiat sępoleński podzielono na 2 obwody kominiarskie. Mistrzem kominiarskim obwodu Sępólno jest p. Antoni Siniarski z Sępólna. Mistrzem kominiarskim obwodu Więcbork jest p. Bruckardt Augustyn z Więcborka.

## i długów powiatowych.

STAN BIERNY

| Grupa | Pozycja | P A S Y W A   | W a r t o ś ć |              |
|-------|---------|---|---------------|--------------|
|       |         |   | Sumy pozycyj  | Sumy grup    |
| I.    |         | <b>Długi długoterminowe.</b>                              |               |              |
|       | 1       | Długi hipoteczne . . . . .                                | 195.779,75    |              |
|       | 2       | Długi obligacyjne . . . . .                               | 47.000,—      | 242.779,75   |
| II.   |         | <b>Pasywa przedsiębiorstw komunalnych.</b>                |               |              |
|       | 1       | Komunalna Kasa Oszczędności . . . . .                     | 1.831.499,90  | 1.831.499,90 |
| III.  |         | <b>Pasywa fundacyj.</b>                                   |               |              |
| IV.   |         | <b>Długi krótkoterminowe.</b>                             |               |              |
| V.    |         | <b>Sumy przechodnie.</b>                                  |               |              |
|       | 1       | Sumy związków komunalnych . . . . .                       | 3.411,39      |              |
|       | 2       | Sumy innych instytucyj . . . . .                          | 12.527,79     |              |
|       | 3       | Różne . . . . .   | 11.266,63     | 27.205,81    |
| VI.   |         | <b>Zaległości budżetowe bierne . . . . .</b>              |               |              |
| VII.  |         | <b>Fundusze specjalne.</b>                                |               |              |
|       | 1       | Fundusze specjalne Komunalnej Kasy Oszczędności . . . . . | 211.492,25    | 211.492,25   |
| VIII. |         | <b>Inne pasywa.</b>                                       |               |              |
| IX.   |         | <b>Deponenci.</b>   |               |              |
|       | 1       | Różni za kaucje i t. p. . . . .                           | 29.600,—      |              |
|       | 2       | Różni za depozyty obce . . . . .                          | 11.826,61     | 41.426,61    |
| X.    |         | <b>Majątek związku komunalnego.</b>                       |               |              |
|       |         | <b>Majątek fundacyj.</b>                                  |               |              |

Wykaz majątku i aktywów  
komunalnych

STAN CZYNNY

| Grupa | Pozycja | A K T Y W A   | W a r t o ść |              |
|-------|---------|---|--------------|--------------|
|       |         |   | Sumy pozycyj | Sumy grup    |
| VIII  |         | Sumy w kasach innych związków komunalnych oraz w kasach skarbowych.     |              |              |
| IX    |         | Zaległości budżetowe czynne . . . . .                                   |              | 19.745,65    |
| X     |         | Pozostałości czynne na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych. |              |              |
| XI    |         | Kasa . . . . .  |              | 65.454,93    |
| XII   |         | Inne aktywa.  |              |              |
|       | 1       | Zaliczki zwrotne . . . . .  | 4.973,40     | 4.973,40     |
| XIII  |         | Depozyty walorowe . . . . .   |              | 29.600,—     |
|       |         | Suma stanu czynnego . . . . .   |              | 2.668.883,63 |

Powiatowy  
Związek Komunalny  
Sępólno.

Wykaz dochodów i rozchodów

| Dział | Nazwa działu   | D O C H Ó D                                   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|-------|--|---|---------------------------------------|--|---------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
|       |  | Według zamknięcia rachunkowego za rok 1927/28 |                                       | Preliminowano na rok 1928/29 budżet główny i dodatkowy |                                       | Preliminowano na rok 1929/30 |                                       |
|       |  | Suma  | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. | Suma   | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. | Suma                         | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. |
| I     | Majątek komunalny  | 7.268,74                                      | 2,25                                  | 11.167,60  | 2,33                                  | 14.788,80                    | 3,27                                  |
| II    | Przedsiębiorstwa komunal.  | 5.500,00                                      | 1,71                                  | 5.500,—  | 1,15                                  | 5.000,—                      | 1,11                                  |
| III   | Subwencje i dot.   | 54.056,80                                     | 16,80                                 | 119.769,20   | 25,04                                 | 119.769,20                   | 26,48                                 |
| IV    | Zwroty   | 3.225,43                                      | 1,00                                  | 3.286,38   | 0,68                                  | 3.308,78                     | 0,73                                  |
| V     | Oplaty administracyjne   | 3.847,16                                      | 1,20                                  | 300,—  | 0,06                                  | 500,—                        | 0,11                                  |
| VI    | Oplaty na korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego                      | —   | —                                     | —  | —                                     | —                            | —                                     |
| VII   | Dopłaty  | —   | —                                     | 500,—  | 0,10                                  | 500,—                        | 0,11                                  |
| VIII  | Udział w podatkach państwowych   | 15.979,83                                     | 4,95                                  | 30.000,—   | 6,28                                  | 22.500,—                     | 4,98                                  |
| IX    | a) dodatek do państwowego podatku grunt.   | 45.009,61                                     | 14,00                                 | 45.673,08  | 9,54                                  | 45.717,01                    | 10,12                                 |
|       | b) dodatek do państwowego podatku doch.  | 122.787,45                                    | 38,14                                 | 191.600,—  | 40,08                                 | 166.490,—                    | 36,85                                 |
|       | c) dodatek komunalny do opłat państw. od patentów na wyrób i sprzedaż napoi alkoh. | 848,29  | 0,26                                  | —  | —                                     | —                            | —                                     |

## STAN BIERNY

| Grupa | Pozycja | P A S Y W A                      | W a r t o ść |              |
|-------|---------|----------------------------------|--------------|--------------|
|       |         |                                  | Sumy pozycji | Sumy grup    |
| XI    |         | Czysty majątek związku . . . . . |              | 263.337,75   |
|       |         | (Nadwyżka budżetowa) . . . . .   |              | 51.141,56    |
|       |         | Suma stanu biernego . . . . .    |              | 2.668.883,63 |

za rok 1927|28, 1928|29 i 1929|30.

| Dział | Nazwa działu                       | R O Z C H Ó D                                 |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|-------|------------------------------------|---|---------------------------------------|--|---------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
|       |                                    | Według zamknięcia rachunkowego za rok 1927/28 |                                       | Preliminowano na rok 1928/29 budżet główny i dodatkowy |                                       | Preliminowano na rok 19 9/30 |                                       |
|       |                                    | Suma  | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. | Suma   | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. | Suma                         | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. |
| I     | Administracja ogólna               |   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|       | a) wydatki osobowe                 | 53.127,65                                     | 21,83                                 | 49.825,40  | 12,05                                 | 49.595,40                    | 10,98                                 |
|       | b) wydatki rzeczowe                | 27.872,49                                     | 11,46                                 | 36.773,50  | 8,89                                  | 35.663,51                    | 7,89                                  |
| II    | Majątek komunalny                  | 1.102,30                                      | 0,46                                  | 2.458,85   | 0,60                                  | —                            | —                                     |
| III   | Przedsiębiorstwa komun.            | —   | —                                     | —  | —                                     | —                            | —                                     |
| IV    | Splata długów                      | 7.639,62                                      | 3,14                                  | 45.759,84  | 11,07                                 | 24.170,—                     | 5,35                                  |
| V     | Drogi i place publiczne            |   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|       | a) utrzymanie dróg państwowych     | 30.893,57                                     | 12,72                                 | 68.381,60  | 16,53                                 | 68.619,47                    | 15,19                                 |
|       | b) utrzymanie dróg wojewódzkich    | 18.389,53                                     | 7,56                                  | 55.369,38  | 13,38                                 | 59.190,97                    | 13,10                                 |
|       | c) utrzymanie dróg powiatowych     | 39.752,37                                     | 16,35                                 | 66.824,45  | 16,15                                 | 54.723,56                    | 12,11                                 |
|       | d) wydatki na drogi i mosty gminne | 286,40  | 0,13                                  | 1.300,—  | 0,31                                  | 13.660,—                     | 3,03                                  |
| VI    | Oświata                            | 9.379,80                                      | 3,85                                  | 11.370,—   | 2,75                                  | 20.450,—                     | 4,53                                  |
| VII   | Kultura i sztuka                   | 1.200,—                                       | 0,50                                  | 1.756,80   | 0,43                                  | 4.456,80                     | 0,98                                  |

| Dział | Nazwa działu   | D O C H Ó D                                   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|-------|--|---|---------------------------------------|--|---------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
|       |  | Według zamknięcia rachunkowego za rok 1927/28 |                                       | Preliminowano na rok 1928/29 budżet główny i dodatkowy |                                       | Preliminowano na rok 1929/30 |                                       |
|       |  | Suma  | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. | Suma   | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. | Suma                         | Stosunek % do sumy dochodów zwyczajn. |
|       | d) dodatki kom. do pod. przemysłowego                                | 5.173,60                                      | 1,61                                  | 3.500,—  | 0,73                                  | 3.500,—                      | 0,78                                  |
|       | e) dodatek kom. do państwowego pod. od spożycia, zużycia i produkcji | 11.590,61                                     | 3,60                                  | 9.000,—  | 1,88                                  | 10.000,—                     | 2,22                                  |
|       | f) zaległe podatki   | 23.780,42                                     | 7,40                                  | —  | —                                     | —                            | —                                     |
| X     | a) podatki samoistne od przedmiotów zbytku                           | 1.166,70                                      | 0,36                                  | 1.200,—  | 0,26                                  | 1.200,—                      | 0,26                                  |
|       | b) od gruntów państw.  | —   | —                                     | —  | —                                     | —                            | —                                     |
|       | c) opłata od umów o przeniesieniu własności nieruchomości            | 4.337,36                                      | 1,35                                  | 3.000,—  | 0,63                                  | 3.000,—                      | 0,67                                  |
|       | d) podatek od prawa polowania  | 1.190,78                                      | 0,37                                  | 1.181,81   | 0,24                                  | 1.181,81                     | 0,26                                  |
|       | e) podatek od zapr. weksli   | —   | —                                     | 1,—  | —                                     | 1,—                          | —                                     |
|       | f) od spadków i darowizn   | —   | —                                     | 50,—   | 0,01                                  | 50,—                         | 0,01                                  |
|       | g) od psów   | 382,—   | 0,12                                  | —  | —                                     | —                            | —                                     |
|       | h) opłaty na utrzymanie dróg bitych                                  | 378,14  | 0,12                                  | 52.569,63  | 10,99                                 | 54.368,—                     | 12,04                                 |
| XI    | Różne  | 15.304,21                                     | 4,76                                  | 15,71  | —                                     | 15,40                        | —                                     |
|       | <b>Suma dochodów zwyczajnych</b>                                     | <b>321.827,13</b>                             | <b>100<sup>0</sup>%</b>               | <b>478.314,41</b>                                      | <b>100<sup>0</sup>%</b>               | <b>451.890,—</b>             | <b>100<sup>0</sup>%</b>               |
|       | <b>Dochody nadzwyczajne</b>  | —   | —                                     | 374.061,59   | —                                     | 300.000,—                    | —                                     |
| I     | Z sprzedaży majątku  | —   | —                                     | —  | —                                     | 120.000,—                    | —                                     |
| II    | Pożyczki   | —   | —                                     | 250.000,—  | —                                     | —                            | —                                     |
| III   | Przedsiębiorstwo komun.  | —   | —                                     | 45.559,10  | —                                     | 30.000,—                     | —                                     |
| IV    | Różne  | —   | —                                     | 78.502,49  | —                                     | 150.000,—                    | —                                     |

| Dział                       | Nazwa działu                                | R O Z C H Ó D                                 |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|-----------------------------|---|---|---------------------------------------|--|---------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
|                             |   | Według zamknięcia rachunkowego za rok 1927/28 |                                       | Preliminowano na rok 1928/29 budżet główny i dodatkowy |                                       | Preliminowane na rok 19 9/30 |                                       |
|                             |   | Suma  | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. | Suma   | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. | Suma                         | Stosunek % do sumy rozchod. zwyczajn. |
| VIII                        | Zdrowie publiczne                           |   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|                             | a) służb. sanit. i wyd. rzeczowe            | 3.424,09                                      | 1,41                                  | 5,673,76   | 1,37                                  | 10.348,76                    | 2,30                                  |
|                             | b) utrzymanie szpitali                      | —   | —                                     | —  | —                                     | —                            | —                                     |
| IX                          | Opieka społeczna                            |   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|                             | a) zakładowa                                | 7.420,02                                      | 3,05                                  | 8.164,60   | 1,97                                  | 9.636,—                      | 2,13                                  |
|                             | b) pozakładowa                              | 3.300,—                                       | 1,36                                  | 2.900,—  | 0,70                                  | 5.800,—                      | 1,28                                  |
| X                           | a) popieranie rolnictwa                     |   |                                       |  |                                       |                              |                                       |
|                             | 1. w własnym zakresie                       | 2.112,40                                      | 0,86                                  | 3.150,—  | 0,76                                  | 14.650,—                     | 3,25                                  |
|                             | 2. subsydja Tow. Roln.                      | —   | —                                     | —  | —                                     | 10.000,—                     | 2,21                                  |
| XI                          | Popieranie handlu i przemysłu               | —   | —                                     | 750,—  | 0,18                                  | 750,—                        | 0,12                                  |
| XII                         | Bezpieczeństwo publiczne                    | 50,—  | 0,02                                  | 700,—  | 0,17                                  | 7.664,77                     | 1,70                                  |
| XII a.                      | Świadczenia na rzecz innych związków komun. | 22.853,—                                      | 9,35                                  | 38.723,—   | 9,36                                  | 43.500,—                     | 9,64                                  |
| XIII                        | Różne                                       | 14.521,40                                     | 5,95                                  | 13.774,82  | 3,33                                  | 19.010,76                    | 4,21                                  |
| Suma wydatków zwyczajnych   |   | 243.324,64                                    | 100%                                  | 413.656,—  | 100%                                  | 451.890,—                    | 100%                                  |
| <b>Wydatki nadzwyczajne</b> |   | —   | —                                     | 438.720,—  | —                                     | 300.000,—                    | —                                     |
| I                           | Administracja ogólna                        | —   | —                                     | 238.720,—  | —                                     | 200.000,—                    | —                                     |
| V                           | Drogi i place publiczne                     | —   | —                                     | 200.000,—  | —                                     | 90.000,—                     | —                                     |
| XI                          | Opieka Społeczna                            | —   | —                                     | —  | —                                     | 10.000,—                     | —                                     |

## X. Sprawozdanie z wykonania budżetu za czas od 1. IV. 1928 r. do 31. III. 1929 r.

| Dział                        | Kwota budżetem uchwalona | Osta-teczna należność | PRZEDMIOT                               | Uiszczenie | Reszty    |
|------------------------------|--------------------------|-----------------------|---|------------|-----------|
| <b>Dochody zwyczajne.</b>    |                          |                       |   |            |           |
| I                            | 11.167,60                | 10.253,60             | Majątek komunalny                       | 10.253,60  |           |
| II                           | 5.500,—                  | 5.500,—               | Przedsiębiorstwa komunalne              | 5.500,—    |           |
| III                          | 119.769,20               | 112.962,80            | Subwencje i dotacje                     | 112.962,80 |           |
| IV                           | 3.286,38                 | 3.449,77              | Zwroty                                  | 3.449,77   |           |
| V                            | 300,—                    | 2.016,28              | Oplaty administracyjne                  | 2.016,28   |           |
| VI                           | —                        | —                     | Oplaty za korzystanie z urzędzeń komun. | —          |           |
| VII                          | 500,—                    | 337,76                | Dopłaty                                 | 337,76     |           |
| VIII                         | 30.000,—                 | 27.677,46             | Udział w podatkach państwowych          | 27.677,46  |           |
| IX                           | 249.773,08               | 265.049,75            | Dodatki do podatków państwowych         | 246.889,32 | 18.160,43 |
| X                            | 58.002,44                | 66.589,15             | Podatki samoistne                       | 65.003,93  | 1.585,22  |
| XI                           | 15,71                    | 839,03                | Różne                                   | 839,03     |           |
|                              | 478.314,41               | 494.675,60            |   | 474.929,95 | 19.745,65 |
| <b>Dochody nadzwyczajne.</b> |                          |                       |   |            |           |
| I                            | 250.000,—                | 80.805,57             | Pożyczki                                | 80.805,57  |           |
| II                           | 45.559,10                | 45.559,10             | Przedsiębiorstwa komunalne              | 45.559,10  |           |
| XI                           | 78.502,49                | 78.502,49             | Różne                                   | 78.502,49  |           |
|                              | 374.061,59               | 204.867,16            |   | 204.867,16 |           |
|                              |                          |                       | Zaległość z lat ubiegłych               | 1.723,23   |           |
|                              |                          |                       |   | 1.723,23   |           |

### Wydatność podatków i opłat na rzecz powiatu w r. 1928/29.

| Lp. | PRZEDMIOT  | Wpływ rzeczywisty w roku |            |
|-----|--|--------------------------|------------|
|     |  | 1927/28                  | 1928/29    |
| 1   | Dodatek kom. do państw. podatku dochodowego  | 122.874,94               | 183.035,52 |
| 2   | Udział w państw. podatku dochodowym  | 15.979,83                | 27.677,46  |
| 3   | Dodatek kom. do państw. podatku gruntowego   | 45.010,01                | 44.539,65  |
| 4   | Dodatek kom. do państw. podatku budynkowego  | —                        | —          |
| 5   | Dodatek kom. do państw. podatku przemysłowego  | 5.163,60                 | 6.679,31   |
| 6   | Dodatek kom. do państw. podatku od spożycia, zużycia wzgl. prod.                                 | 11.590,61                | 12.453,50  |
| 7   | Dodatek kom. opłat skarb. od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódek i spirytusów | 848,29                   | 181,34     |
| 8   | Dodatek kom. od zaprotestowanych weksli  | —                        | —          |
| 9   | Dodatek kom. od spadków i darowizn   | —                        | —          |
| 10  | Podatek kom. od psów   | 382,—                    | —          |
| 11  | Podatek kom. od samochodów i motocykli   | 1.166,70                 | 1.093,80   |
| 12  | Podatek kom. od umów przeniesienia własności nieruchomości                                       | 4.397,53                 | 11.504,77  |
| 13  | Podatek kom. od prawa polowania na obszarach dworskich   | 1.190,78                 | 1.144,64   |
| 14  | Oplaty za karty łowieckie  | 3360,36                  | —          |
| 15  | Oplaty od podań i świadectw  | 486,80                   | 2.016,28   |
| 16  | Prowizje za ściąganie podatków państwowych   | 758,78                   | 1.052,93   |
| 17  | Oplaty drogowe   | 261,15                   | 51.260,72  |
|     | razem  | 213.471,38               | 342.639,92 |



## Powiatowej Kasy Komunalnej i zestawienia o finansach powiatowych.

| Dział                         | Kwota budżetem uchwalona | Ostateczna należność | PRZEDMIOT  | Suma              |
|-------------------------------|--------------------------|----------------------|--|-------------------|
| <b>Rozchody zwyczajne.</b>    |                          |                      |  |                   |
| I                             | 86.330,05                | 83.134,10            | Administracja ogólna . . . . .                             | 83.134,10         |
| II                            | 8.458,85                 | 7.989,10             | Majątek komunalny . . . . .                                | 7.989,10          |
| III                           | —                        | —                    | Przedsiębiorstwa komunalne . . . . .                       | —                 |
| IV                            | 39.759,84                | 35.344,85            | Spłata długów . . . . .                                    | 35.344,85         |
| V                             | 191.875,43               | 178.326,21           | Drogi i place . . . . .                                    | 178.326,21        |
| VI                            | 11.370,—                 | 9.716,20             | Oświata . . . . .  | 9.716,20          |
| VII                           | 1.756,80                 | 1.189,80             | Kultura i sztuka . . . . .                                 | 1.189,80          |
| VIII                          | 5.673,76                 | 4.899,70             | Zdrowie publiczne . . . . .                                | 4.899,70          |
| IX                            | 11.064,60                | 8.262,23             | Opieka społeczna . . . . .                                 | 8.262,23          |
| X                             | 3.150,—                  | 1.288,40             | Popieranie rolnictwa . . . . .                             | 1.288,40          |
| XI                            | 750,—                    | —                    | Popieranie handlu i przemysłu . . . . .                    | —                 |
| XII                           | 700,—                    | 354,45               | Bezpieczeństwo publiczne . . . . .                         | 354,45            |
| XII <sub>a</sub>              | 38.723,—                 | 38.623,—             | Świadczenia na rzecz innych związków komunalnych . . . . . | 38.623,—          |
| XIII                          | 14.043,67                | 11.470,82            | Różne . . . . .  | 11.470,82         |
|                               | 413.656,—                | 380.598,86           |  | 380.598,86        |
| <b>Rozchody nadzwyczajne.</b> |                          |                      |  |                   |
| I                             | 238.720,—                | 188.720,—            | Administracja ogólna . . . . .                             | 188.720,—         |
| V                             | 200.000,—                | 80.805,57            | Drogi i place publiczne . . . . .                          | 80.805,57         |
|                               | 438.720,—                | 269.525,57           |  | 269.525,57        |
|                               |                          |                      | <b>Ogólny dochód zwyczajny . . . . .</b>                   | <b>474.929,95</b> |
|                               |                          |                      | <b>Zaległość budżetu . . . . .</b>                         | <b>19.745,65</b>  |
|                               |                          |                      | <b>Ogólny dochód nadzwyczajny . . . . .</b>                | <b>204.867,16</b> |
|                               |                          |                      | <b>Ogólne zaległości z lat ubiegłych . . . . .</b>         | <b>1.723,23</b>   |
|                               |                          |                      | <b>Ogólny rozchód zwyczajny . . . . .</b>                  | <b>380.598,86</b> |
|                               |                          |                      | <b>Ogólny rozchód nadzwyczajny . . . . .</b>               | <b>269.525,57</b> |
|                               |                          |                      | <b>Nadwyżka . . . . .</b>                                  | <b>51.141,56</b>  |

Powiatowa Kasa Komunalna w Sępólnie.

### Wykaz obciążenia mieszkańców podatkami.

|  |   |
|--|---|
| 1. Obszar w ha. . . . .  | 61,244,09,69 ha.  |
| 2. Liczba ha. opodatkowanych . . . . .                           | 58,297,67,06 ha.  |
| 3. Liczba mieszkańców . . . . .                                  | 28,012 ha. włącznie miast niewydzielonych ze względu na opłaty drogowe i podatek gruntowy, który pobiera się od mieszkańców tych miast. |
| 4. Na jednego mieszkańca wydatków zwyczajnych przypada . . . . . | a) według budżetu na rok 1928/29 14,77 zł<br>b) według preliminarza na rok 1929/30 16,13 zł   |
| 5. Obciążenie 1 ha. według budżetu na rok 1928/29 . . . . .      | a) podatkami samoistnymi . . . . . 1,— zł<br>b) dodatkami do podatków państwowych . . . . . 4,28 zł                                     |
| 6. Według preliminarza na rok 1929/30 . . . . .                  | a) podatkami samoistnymi . . . . . 1,03 zł<br>b) dodatkami do podatków państwowych . . . . . 3,87 zł                                    |

## XI. Sprawozdanie Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie za rok 1928.

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie i jej Oddziały w Więcborku i Kamieniu założone zostały dnia 15 lipca 1919 r. Terytorjalny zakres działania tych kas obejmuje obszar powiatu sępoleńskiego. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego posiada odrębną osobowość prawną i w granicach jej statutu korzysta z uprawnień przyznanych Komunalnym Kasom Oszczędności rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U. R. P. № 38, poz. 339). Zadaniem Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu sępoleńskiego jest ułatwić gromadzenie oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępniać ludności tani kredyt. Związek Komunalny powiatu sępoleńskiego jako związek poręczający Kasę ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy swoim majątkiem kameralnym i swoimi dochodami, o ile majątek Kasy nie wystarcza na pokrycie takowych. Własny majątek Kasy jest wydzielony z innych części majątków powiatu i może służyć na pokrycie zobowiązań powiatu sępoleńskiego w stosunku do osób trzecich w ramach statutu Kasy. W pierwszej jednak linii służy on na zaspokojenie wkładów Kasy oraz jej bezpośrednich wierzycieli.

Organami Kasy są:

1. Rada Kasy, jako organ posiadający prawo stanowienia w sprawach Kasy.
2. Zarząd Kasy, jako organ wykonawczy.

Władzą nadzorczą w myśl rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26. III. 28 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 424) jest w instancji 1-szej Wojewoda, a w instancji 2-giej i ostatniej Minister Spraw Wewnętrznych działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Dzięki pomocy i poparciu ze strony władz nadzorczych jak i ze strony Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu oraz innych banków mianowicie państwowych rozwija się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu sępoleńskiego coraz więcej i przychodzi z poważną pomocą dla przemysłu, handlu jak i przedewszystkiem rolnictwa, o czym świadczą następujące dane:

### Przegląd ogólny za czas od roku 1924 do 1928.

| Rok  | Ilość kwar. | Obroty do i rozchód | Suma bilansowa (jedna strona) | Oszczędności i wkłady na rach. bież. | Pożyczki udzielone | Fundusze rezerwowe i inne |
|------|-------------|---------------------|-------------------------------|--------------------------------------|--------------------|---------------------------|
| 1924 | 4           | 2.863.460,52        | 165.583,91                    | 143.663,65                           | 152.698,09         | 4.920,26                  |
| 1925 | 4           | 13.986.048,47       | 620.241,07                    | 579.225,21                           | 593.860,37         | 15.344,—                  |
| 1926 | 4           | 13.392.522,12       | 803.421,11                    | 748.115,11                           | 755.447,61         | 29.596,05                 |
| 1927 | 5           | 30.274.650,15       | 1.592.139,56                  | 759.320,05                           | 1.070.849,95       | 164.726,43                |
| 1928 | 3           | 36.202.403,11       | 2.260.269,83                  | 949.775,32                           | 1.478.198,45       | 168.158,73                |

| Rok  | Ilość kwar. | Ruchomości | Nieruchomości | Sumy przech. | Czysty zysk | Redysk. i Banki |
|------|-------------|------------|---------------|--------------|-------------|-----------------|
| 1924 | 4           | 1.800,01   | —             | —            | 17.000,—    | —               |
| 1925 | 4           | 4.000,—    | —             | 4.706,05     | 25.152,06   | —               |
| 1926 | 4           | 5.980,—    | —             | 8.643,83     | 23.843,02   | —               |
| 1927 | 5           | 5.384,—    | 8.055,—       | 13.017,99    | 52.843,44   | 203.966,25      |
| 1928 | 3           | 4.871,60   | 8.121,—       | 16.295,24    | 43.333,52   | 409.454,90      |

W roku 1928 t. j. od 1 kwietnia 1928 r. do 31 grudnia 1928 r. Opracowano weksli dyskontowanych sztuk 3843 na zł 2.146.704,67. Zainkasowano weksli Zastępstwa Banku Polskiego sztuk 2031 na zł 949.499,63. Innych weksli inkasowych nadesłano nam do załatwienia sztuk 2637. Udzielono nowych pożyczek innych sztuk 191. Wpłat i wypłat na oszczędności było 1096 oraz załatwiono pism, awizacji i t. p. sztuk 22862.

## B I L A N S

Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu sępoleńskiego w Sępólnie

AKTYWA

per 31 grudnia 1928 r.

PASywa

|                     |   |                     |
|---------------------|---|---------------------|
| 16.589,83           | 1. Gotówka . . . . .  |                     |
| 5.097,98            | 2. Rachunki bież. w Instyt. Kredyt. Banki . . . . .   |                     |
| 17.139,76           | 3. Papiery wartościowe własne . . . . .   |                     |
| 639.216,81          | 4. Weksle dyskontowane . . . . .  |                     |
| 2.467,70            | 5. Pożyczki na skrypty dłużne . . . . .   |                     |
| 557.042,74          | 6. Pożyczki na rachunki bieżące na zastaw . . . . .   |                     |
| 174.892,65          | 7. Pożyczki terminowe na zastaw . . . . .   |                     |
| 39.462,33           | 8. Pożyczki hipoteczne . . . . .  |                     |
| 65.116,22           | 9. Pożyczki komunalne . . . . .   |                     |
| 4.871,60            | 10. Ruchomości . . . . .  |                     |
| 8.121,—             | 11. Nieruchomości . . . . .   |                     |
| 512.973,53          | 12. Różne . . . . .   |                     |
|                     | 13. Fundusz rezerwowy . . . . .   | 108.949,85          |
|                     | 14. Inne rezerwy . . . . .  | 59.208,88           |
|                     | 15. Wkłady instytucji państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych . . . . .            | 222.389,16          |
|                     | 16. Wkłady osób fizycznych i firm. prywat. . . . .  | 521.896,98          |
|                     | 17. Salda kredyt. rach. bież. instyt. państw. samorządowych i innych prawno - publicznych . . . . . | 65.527,73           |
|                     | 18. Salda kredyt. rach. bież. osób fizycznych i firm prywatnych . . . . .                           | 139.961,45          |
|                     | 19. Redyskont weksli . . . . .  | 187.674,—           |
|                     | 20. Kredyty udzielone Kasie . . . . .   | 221.780,90          |
|                     | 21. Różne . . . . .   | 472.269,68          |
|                     | 22. Czysty zysk . . . . .   | 43.333,52           |
| <u>2.042.992,15</u> | Razem . . . . .   | <u>2.042.992,15</u> |
| 165.552,42          | 23. Gwarancje udzielone przez Kasę . . . . .  | 165.552,42          |
| 51.725,26           | 24. Weksle do inkasa . . . . .  | 51.725,26           |
| <u>2.260.269,83</u> | Razem . . . . .   | <u>2.260.269,83</u> |

STAN CZYNNY

OBJAŚNIENIE

STAN BIERNY

|           |                        |            |
|-----------|------------------------|------------|
| ad. p. 12 | Inkaso u korespondent. | 21.729,—   |
|           | Zaliczki i przejsiowe  | 23.065,85  |
|           | Waluty obce            | 2.679,61   |
|           | Centrala w Oddziałach  | 426.639,07 |
|           | Hipoteki wątpliwe      | 38.860,—   |
|           | Razem                  | 512.973,53 |

|           |                     |            |
|-----------|---------------------|------------|
| ad. p. 21 | Depozyta i przejsć. | 6.770,61   |
|           | Oddziały w Centrali | 426.639,07 |
|           | Fundusz wątpl. hip. | 38.860,—   |
|           | Razem               | 472.269,68 |





### Roboty renowacyjne.

Na drodze państwowej w Więcborku przełożone i założone bruk o powierzchni 735 m<sup>2</sup>, przyczem zużyto razem 147,68 m<sup>3</sup> brukowca i 129,50 m<sup>3</sup> żwiru.

Na drodze państwowej w Sępólnie przełożono i założono półbruczek o powierzchni 2.901 m<sup>2</sup>, przyczem zużyto razem 342,08 m<sup>3</sup> półbruczku i 471 m<sup>3</sup> żwiru.

Na drodze wojewódzkiej Sępólno-Pamiętowo około Skarpy przełożono i założono półbruczek o powierzchni 1.531 m<sup>2</sup>, przyczem zużyto 185,16 m<sup>3</sup> półbruczku i 372,— m<sup>3</sup> żwiru.

Na drodze wojewódzkiej Sępólno-Zalesniak w Sępólnie przełożono i założono półbruczek 2.424 m<sup>2</sup>, przyczem zużyto 276,17 m<sup>3</sup> półbruczku i 358 żwiru.

Na drodze powiatowej Więcbork-Sypniewo w Więcborku przełożono i założono półbruczek o powierzchni 2.635 m<sup>2</sup>, przyczem zużyto 310,53 m<sup>3</sup> półbruczku i 337,75 m<sup>3</sup> żwiru.

### Wykaz dostarczonego i zużytego materiału w m<sup>3</sup> na drodze państwowej.

|                                     | Surowy kamień | Tłuczeń | Bruk  | Żwir    | Gлина | Drobny kamień |
|-------------------------------------|---------------|---------|-------|---------|-------|---------------|
| Przejęto z roku 1928/29             | 178,—         | 478,—   | 156,— | 498,—   |       |               |
| W ciągu roku zakupiono              | 40,—          |         | 369,— | 681,—   |       |               |
| Potłucz. surow. kamienia na tłuczeń | 78,—          | 96,—    |       |         |       |               |
| razem :                             | 140,—         | 574,—   | 525,— | 1.179,— |       |               |
| zużyto :                            |               | 43,—    | 489,— | 825,—   |       |               |
| pozostaje na rok 1928/29            | 140,—         | 531,—   | 36,—  | 354,—   |       |               |

### Wykaz dostarczonego i zużytego materiału w m<sup>3</sup> na drogach wojewódzkich.

|                                     | Surowy kamień | Tłuczeń | Bruk   | Żwir    | Gлина | Drobny kamień |
|-------------------------------------|---------------|---------|--------|---------|-------|---------------|
| Przejęto z roku 1928/29             | 202,—         | 179,—   | 144,50 | 431,—   |       |               |
| W ciągu roku zakupiono              | 154,—         |         | 330,—  | 810,—   |       |               |
| Potłucz. surow. kamienia na tłuczeń | 145,—         | 189,—   |        |         |       |               |
| razem :                             | 211,—         | 368,—   | 474,50 | 1.241,— |       |               |
| zużyto :                            |               | 36,—    | 462,50 | 757,—   |       |               |
| pozostaje na rok 1929/30            | 211,—         | 332,—   | 12,—   | 484,—   |       |               |

Wykaz dostarczonego i zużytego materiału w m<sup>3</sup> na drogach powiatowych.

|                                     | Surowy kamień | Tłuczeń | Bruk  | Żwir    | Gлина | Drobny kamień |
|-------------------------------------|---------------|---------|-------|---------|-------|---------------|
| Przejęto z roku 1928/29             | 436,—         | 515,—   | 27,—  | 996,—   |       |               |
| W ciągu roku zakupiono              | 149,—         |         | 361,— | 338,—   |       |               |
| Potłucz. surow. kamienia na tłuczeń | 79,—          | 92,—    |       |         |       |               |
| razem :                             | 506,—         | 607,—   | 388,— | 1.304,— |       |               |
| zużyto :                            |               | 96,—    | 312,— | 805,—   |       |               |
| pozostaje na rok 1929/30            | 506,—         | 511,—   | 76,—  | 499,—   |       |               |

Z 302 m<sup>3</sup> kamienia wytłuczono 377 m<sup>3</sup> tłucznia, czyli z 1 m<sup>3</sup> surowego kamienia 1,248 m<sup>3</sup> tłucznia.

Przeciętny koszt materiału wynosił:

- a) za kamień surowy . . . . . 16,— zł
- b) za kamień brukowy . . . . . 49,— zł
- c) za żwir . . . . . 6,— zł
- d) za glinę . . . . . 6,— zł

Przeciętny koszt tłuczki kamienia wynosił . . . . . 7,— zł

Przeciętny koszt brukowca wynosił . . . . . 29,19 zł

Na świadczenia socjalne około tłuczki kamienia wydano 1.862,62 zł.

**Mosty.**

Naprawiono 3 przepusty o kosztach 1.495,— zł.

**Bieżąca konserwacja.**

Przy łataniu powłoki zużyto 175 m<sup>3</sup> tłucznia i 270 m<sup>3</sup> żwiru.

Bankietów obcięto 66 km.

**Drogowskazy.**

Na wszystkich drogach pomalowano 166 drogowskazów, 33 znaków ostrzegawczych i 56 kamieni kilometrowych.

Pozatem zakupiono 40 tablic mostowych, 60 tablic informacyjnych i 6 tablic emaljowanych o kosztach 3.533,— zł.

**Zadrzewienie.**

Zakupiono 500 sztuk drzew owocowych, w tym 450 czereśni i 50 orzechów włoskich.

**Drogi gminne.**

Z powodu trudności finansowych gmin tylko na małych odcinkach naprawiono drogi gminne.

## Spółki wodne.

W tutejszym powiecie istnieją 4 spółki wodne, okazuje się konieczność założenia jeszcze dwóch dalszych.

### P o r ó w n a n i e.

|   |        |               |
|---|--------|---------------|
| 1. Na pobory personelu                  | wydano | 14.988,51 zł  |
| 2. " " " drożników                      | "      | 21.172,03 zł  |
| 3. " świadczenia socjalne powyższych    | "      | 3.215,44 zł   |
| 4. " utenzylje biurowe i t. p.          | "      | 2.312,45 zł   |
| 5. " drogowskazy i tablice informacyjne | "      | 3.533,— zł    |
| 6. " materiał około nowych powłok       | "      | 98.621,49 zł  |
| 7. " " " bieżącej konserwacji           | "      | 7.275,71 zł   |
| 8. " tłuczkę kamienia                   | "      | 17.598,22 zł  |
| 9. " świadczenia socjalne kamieniarzy   | "      | 1.862,62 zł   |
| 10. " naprawę mostów                    | "      | 1.495,— zł    |
| 11. " drzewka owocowe                   | "      | 2.310,85 zł   |
| 12. " różne                             | "      | 3.940,89 zł   |
| razem:                                  |        | 178.326,21 zł |

## XIII. Sprawozdanie Sekcji Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie za czas od 1. IV. 1928 r. do 31. III. 1929 r.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rolnych i leśnych wynosi w roku sprawozdawczym 115.

Oprócz powyższych zgłoszeń wypadkowych załatwiono również sprawy z lat ubiegłych które obciążają Sekcję.

Poznański Wydział Wojewódzki jako Zarząd Główny Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie uchwalił na posiedzeniu w dniu 6. IX. 1927 r. pobrać na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w Rolnictwie

a) składki w wysokości 1,50 zł w stosunku do 1 (jednej) marki rzeczywistego (przedwojennego) podatku gruntowego oraz 1,50 w stosunku do 1 (jednego) złotego podatku gruntowego fikcyjnego

b) dodatki do składek w wysokości 1 (jednego) złotego od każdego rozpoczętego tysiąca zarobku rocznego, jaki miał poszczególny urzędnik rolny względnie robotnik fachowy. Za podstawę do wymiaru przyjmuje się do a) stan z dnia 31 grudnia 1926, do b) rok 1926.

Po myśli § 41 statutu zaokrąglą się kwoty podatku gruntowego rzeczywistego jak i fikcyjnego w górę na pełne marki względnie złote.

### Statystyka per 31. XII. 1928 r.

|  |                 |
|--|-----------------|
| 1. Sekcja liczyła na dzień 31. XII. 1928 r. producentów rolnych (członków Zakładu)   | 3.745           |
| a) rzeczywistego podatku gruntowego przedwojennego =   | 38.407,97 mk.   |
| b) fikcyjnego podatku gruntowego =   | 1.149 zł.       |
| c) wartość wynagrodzenia w gotówce i w naturaljach jakie wszyscy urzędnicy rolni i robotnicy fachowi otrzymali w roku kalendarzowym 1928 = | 204.728,— zł.   |
| II. A. ubezpieczonych przedsiębiorstw obejmujących ogółem =  | 52.969.76.34 ha |
| w tem  |                 |
| 3. 1) głównych, rolnych i leśnych =  | 3745            |
| a) nie więcej niż 20 ha  | 3.000           |
| 4.    b) ponad 20 ha   | 745             |

|   |       |
|---|-------|
| 2) ogrodniczych i cmentarnych   | —     |
| 3) pobocznych przemysłowych   | 12    |
| II. B. ubezpieczonych wynosi  |       |
| III. podlegających ubezpieczeniu  |       |
| 5. 1) zwykłych robotników rolnych i leśnych (mężczyzn i kobiet oraz dzieci)               | 4.700 |
| 6. 2) robotników fachowych  | 60    |
| 3) urzędników rolnych   | 37    |
| 7. 4) producentów wraz z żonami, a więc razem ubezpieczonych na zasadzie § 5, 4 a statutu | 4.000 |
| 5) członków rodziny   | 7.800 |

Opracowanie spraw Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie jest włączone do referatu opieki społecznej Wydziału Powiatowego i będzie załatwiane przez referenta danego działu.

Skadek na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie ściągnięto w roku kalendarzowym 1928 mniej 2% tytułem należności poborowej dla gmin =

49.966,83 zł  
2.864,64 zł

Koszta administracyjne Sekcji za rok 1928 wynoszą

#### XIV. Opieka Społeczna.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono lustrację wszystkich domów ubogich w gminach wiejskich. Ponadto przeprowadzał lekarz powiatowy szczegółowe lustracje domów ubogich udzielając jednocześnie w razie potrzeby porady i pomocy lekarskiej. Podczas lustracji przeprowadzonej przez Przewodniczącego Wydziału Powiatowego wręczono ubogim doraźne zapomogi z funduszków Wydziału Powiatowego w kwocie 1.455 zł.

Liczba zażeń ubogich skierowywanych przeciwko związkom wspierania ubogich obniżyła się w stosunku do ubiegłego roku 0,7, Wydział Powiatowy rozpatrywał w roku sprawozdawczym 15 zażeń ubogich, w pięciu wypadkach orzekł na korzyść gmin. W powiecie było w roku sprawozdawczym 170 ubogich nie licząc ubogich zamieszkałych na obszarach dworskich. W gminach miejskich i wiejskich powiatu znajduje się ogółem 30 domów dla ubogich. Umysłowo - chorych umieszczonych w Zakładach Psychjatrycznych, utrzymywano w roku sprawozdawczym 13. Koszta utrzymania umysłowo - chorych wynoszą 5.540,80 zł.

Ponadto utrzymywał tutejszy Powiatowy Związek Komunalny 1—2 głuchoniemych w zakładzie w Wejherowie. Koszta opieki wynosiły 583,60 zł.

#### Kolonja Letnia w Kamieniu.

Wydział Powiatowy urządził w roku 1928 za porozumieniem się z Kuratusem Zakładu św. Anny w Kamieniu ks. Schwanitzem kolonję letnią w temże Zakładzie dla 30 dzieci z Górnego Śląska i to w czasie od 5 lipca do 4 sierpnia 1928 r.

Wydano na kolonje letnie 2.725 zł.



## XV. Administracja wójtostw.

| L. b. | Obwód wójtowski | W ó j t                         | Zastępca                       |
|-------|-----------------|---------------------------------|--------------------------------|
| 1     | Lutowo          | Jagielski Edmund, Sępólno       | wakat                          |
| 2     | Duża Cerkwica   | Daroń Jan, Kamień folw.         | Kawczyński Józef, D. Cerkwica  |
| 3     | Iłowo           | Rosiński Bernard, Sypniewo      | Hildebrandt Józef, Iłowo folw. |
| 4     | Jastrzębiec     | Kowalski Jan, Sitno             | Łuczyński Waclaw, Karolewo     |
| 5     | Lutówko r. l.   | Skwarc Konstantyn, Lutówko      | Murach Augustyn, Lutówko       |
| 6     | Komierowo       | Komierowski Tomasz, Komierowo   | Siudziński Zdzisław, Komierowo |
| 7     | Nowydwór r. l.  | Skwarc Konstantyn, Lutówko      | Murach Augustyn, Lutówko       |
| 8     | Płocicz         | Szumiński Franciszek, Piaseczno | Baiton Franciszek, M. Cerkwica |
| 9     | Zakrzewek       | Seydak Mikołaj, Więcbork        | Grzenda Antoni, Więcbork       |
| 10    | Orzełek         | Daroń Jan, Kamień-Pom.          | Chwaliszewski Jan, Kamień-Pom. |
| 11    | Suchorączek     | Kania Ludwik, Suchorączek       | Gliszczyński Julian, Zboże     |
| 12    | Sypniewo        | Rosiński Bernard, Sypniewo      | Gracz Florjan, Sypniewo        |
| 13    | Wałdowo         | Prądzyński Łucjan, Skarpa       | Senske Augustyn, Wałdowo k./S. |
| 14    | Sośno           | Kwasigroch Piotr, Sośno         | Małek Franciszek, Wielowicz    |

PP. Wójtowie pobierają w myśl uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 1. XI. 1924 r. miesięczną remunerację w wysokości 4 groszy od duszy, z tego płać odnośnie gminy 2 grosze, zaś powiat dalsze 2 grosze.

## XVI. Administracja Urzędów Stanu Cywilnego.

| L. b. | Obwód Urzędu Stanu Cywilnego | Urzędnik Stanu Cywilnego         | Zastępca                     |
|-------|------------------------------|----------------------------------|------------------------------|
| 1     | Sępólno                      | Jagielski Edmund, Sępólno        | Kurzawa Konstantyn, Sępólno  |
| 2     | D. Cerkwica                  | Adamiak Antoni, Kamień-Pom.      | Ernest Paweł, Kamień-Pom.    |
| 3     | Orzełek                      | Daroń Jan, Kamień-Pom.           | Ernest Paweł, Kamień-Pom.    |
| 4     | Nowydwór r. l.               | Kaźmierczak Wincenty, Dąbie      | Gronik Stanisław, Dąbie      |
| 5     | Wałdowo                      | Belwon Józef, Wałdowo            | Rybka Klemens, Wałdowo       |
| 6     | Komierowo                    | Siudziński Zdzisław, Komierowo   | Ziętkowski Ignacy, Wałdówko  |
| 7     | Kamień                       | Ernest Paweł, Kamień             | Weyna Maciej, Kamień-Pom.    |
| 8     | Płocicz                      | Baiton Franciszek, M. Cerkwica   | Kufel Ignacy, M. Cerkwica    |
| 9     | Lutowo                       | Jagielski Edmund, Sępólno        | Domek Tomasz, Lutowo         |
| 10    | Sypniewo                     | Kucharski Jan, Sypniewo          | Jahr Karol, Lubcza           |
| 11    | Iłowo                        | Hildebrandt Józef, Iłowo         | Izbaner Hugon, Radońsk       |
| 12    | Sośno                        | Tomasz Andrzej, Wielowicz        | Łuczyński Waclaw, Karolewo   |
| 13    | Jastrzębiec                  | Grzebień Apolinary, Jastrzębiec  | Łuczyński Waclaw, Karolewo   |
| 14    | Więcbork                     | Lindecki Piotr, Więcbork         | Młodzik Franciszek, Więcbork |
| 15    | Lutówko r. l.                | Skwarc Konstantyn, Lutówko r. l. | wakat                        |
| 16    | Zakrzewek                    | Seydak Mikołaj, Więcbork         | Pankau Jan, Więcbork         |

Obwody urzędów stanu cywilnego pozostały niezmienione.

W myśl uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 27 marca 1926 r. pobierają urzędnicy stanu cywilnego remunerację w wysokości 20 groszy od duszy rocznie.

W powiecie zarejestrowano w roku 1928:

|            |     |
|------------|-----|
| a) urodzeń | 742 |
| b) ślubów  | 219 |
| c) śmierci | 398 |

## XVII. Wykaz gmin

| Lp. | Gmina wzgl. obszar dworski | Liczba ludności | Obwód miejski wzgl. wójtowski | Poczta | Obwód Urzędu Stanu Cywilnego |
|-----|----------------------------|-----------------|-------------------------------|--------|------------------------------|
|-----|----------------------------|-----------------|-------------------------------|--------|------------------------------|

## A. Miasta.

|   |          |      |          |          |          |
|---|----------|------|----------|----------|----------|
| 1 | Sępólno  | 3469 | Sępólno  | Sępólno  | Sępólno  |
| 2 | Więcbork | 3016 | Więcbork | Więcbork | Więcbork |
| 3 | Kamień   | 1802 | Kamień   | Kamień   | Kamień   |

## B. Gminy wiejskie.

|    |               |     |               |             |               |
|----|---------------|-----|---------------|-------------|---------------|
| 1  | Dąbrówka      | 546 | Duża Cerkwica | Drożdzenica | Duża Cerkwica |
| 2  | Dębiny        | 206 | Komierowo     | Sośno       | Komierowo     |
| 3  | Duża Cerkwica | 633 | Duża Cerkwica | Kamień      | Duża Cerkwica |
| 4  | Dziechowo     | 204 | Płocicz       | Lutówko     | Płocicz       |
| 5  | Łłowo         | 224 | Łłowo         | Łłowo       | Łłowo         |
| 6  | Jastrzębiec   | 348 | Jastrzębiec   | Jastrzębiec | Jastrzębiec   |
| 7  | Jazdrowo      | 233 | Łłowo         | Łłowo       | Łłowo         |
| 8  | Jeleń         | 102 | "             | "           | "             |
| 9  | Komierowo     | 71  | Komierowo     | Przepalkowo | Komierowo     |
| 10 | Lutowo        | 580 | Lutowo        | Lutowo      | Lutowo        |
| 11 | Lutówko       | 339 | Lutówko       | Lutówko     | Lutówko       |
| 12 | Lubcza        | 602 | Sypniewo      | Sypniewo    | Sypniewo      |
| 13 | Mała Cerkwica | 801 | Płocicz       | Kamień      | Płocicz       |
| 14 | Niechorz      | 312 | Komierowo     | Sępólno     | Komierowo     |
| 15 | Nowydwór      | 260 | Zakrzewek     | Więcbork    | Zakrzewek     |
| 16 | Obkas         | 277 | Orzełek       | Kamień      | Orzełek       |
| 17 | Obodowo       | 198 | Komierowo     | Sośno       | Komierowo     |
| 18 | Orzełek       | 635 | Orzełek       | Kamień      | Orzełek       |
| 19 | Pęperzyn      | 657 | Jastrzębiec   | Więcbork    | Jastrzębiec   |
| 20 | Piaseczno     | 293 | Płocicz       | Sępólno     | Płocicz       |
| 21 | Płocicz       | 945 | "             | Kamień      | "             |
| 22 | Płosków       | 76  | Sośno         | Sośno       | Sośno         |
| 23 | Przepalkowo   | 107 | "             | Przepalkowo | "             |
| 24 | Radońsk       | 282 | Łłowo         | Lutowo      | Łłowo         |
| 25 | Rogalin       | 197 | Jastrzębiec   | Jastrzębiec | Jastrzębiec   |
| 26 | Rostoki       | 60  | Suchorączek   | "           | Więcbork      |
| 27 | Sikorz        | 354 | Płocicz       | Sępólno     | Płocicz       |
| 28 | Sitno         | 616 | Jastrzębiec   | Sitno       | Jastrzębiec   |
| 29 | Śmiłowo       | 226 | Suchorączek   | Więcbork    | Więcbork      |
| 30 | Sośno         | 275 | Sośno         | Sośno       | Sośno         |
| 31 | Szynwałd      | 400 | "             | "           | Więcbork      |
| 32 | Suchorączek   | 157 | Suchorączek   | Więcbork    | "             |
| 33 | Sypniewo      | 406 | Sypniewo      | Sypniewo    | Sypniewo      |
| 34 | Wałdowo       | 754 | Wałdowo       | Wałdowo     | Wałdowo       |
| 35 | Wałdówko      | 151 | Komierowo     | Przepalkowo | Komierowo     |
| 36 | Wielowicz     | 256 | Sośno         | Jastrzębiec | Więcbork      |
| 37 | Wielowiczek   | 152 | "             | "           | Sośno         |
| 38 | Wilkowo       | 270 | Wałdowo       | Duża Klonia | Wałdowo       |
| 39 | Witkowo       | 354 | Orzełek       | Kamień      | Orzełek       |
| 40 | Witunia       | 362 | Zakrzewek     | Więcbork    | Zakrzewek     |
| 41 | Wiśniewa      | 394 | Lutowo        | Lutowo      | Lutowo        |
| 42 | Wiśniewka     | 127 | "             | Sępólno     | "             |
| 43 | Włościborz    | 583 | Wałdowo       | Włościborz  | Wałdowo       |
| 44 | Wysoka        | 189 | Suchorączek   | Jastrzębiec | Więcbork      |
| 45 | Zakrzewek     | 356 | Zakrzewek     | Więcbork    | Zakrzewek     |



| b.<br>L. | Gmina wzgl.<br>obszar dworski | Liczba<br>lud-<br>ności | Obwód miejski<br>wzgl. wójtowski | Poczta    | Obwód Urzędu<br>Stanu Cywilnego |
|----------|-------------------------------|-------------------------|----------------------------------|-----------|---------------------------------|
| 46       | Zakrzewska Osada              | 454                     | Zakrzewek                        | Więcbork  | Zakrzewek                       |
| 47       | Zboże                         | 336                     | Suchorączek                      | "         | Więcbork                        |
| 48       | Zalesie                       | 320                     | Wałdowo                          | Pamiętowo | Wałdowo                         |

## C. Gminy folwarczne.

|     |                  |            |                  |                    |                  |
|-----|------------------|------------|------------------|--------------------|------------------|
| 1   | łowo             | 279        | łowo             | łowo               | łowo             |
| 2   | Karolewo         | 149        | Jastrzębiec      | Sitno              | Jastrzębiec      |
| 3   | Komierowo        | 310        | Komierowo        | Przepalkowo        | Komierowo        |
| 4   | Lutówko nadl.    | 159        | Lutówko          | Lutówko            | Lutówko          |
| 5   | Przepalkowo      | 260        | Sośno            | Przepalkowo        | Sośno            |
| 6   | Rogalin          | 94         | Jastrzębiec      | Jastrzębiec        | Jastrzębiec      |
| 7   | Skarpa           | 160        | Wałdowo          | Sępólno            | Wałdowo          |
| 8   | Sośno            | 116        | Sośno            | Sośno              | Sośno            |
| 9   | Suchorączek      | 136        | Suchorączek      | Więcbork           | Więcbork         |
| 10  | Sypniewo         | 1000       | Sypniewo         | Sypniewo           | Sypniewo         |
| 11  | Trzciany         | 140        | Płocicz          | Sępólno            | Płocicz          |
| 12. | <i>Wałdójuko</i> | <i>154</i> | <i>Komierowo</i> | <i>Przepalkowo</i> | <i>Komierowo</i> |

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lutego 1929 r. zniesiono z dniem 1 kwietnia 1929 r. obszar dworski Jastrzębiec a jego terytorjum włączono do gminy wiejskiej Jastrzębiec.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 marca 1929 r. zniesiono z dniem 1 kwietnia 1929 r. gminę wiejską Nowe Wałdowo a jej terytorjum włączono do gminy wiejskiej Wałdowo k. S.

| Obwód policji państwowej | Obwód urzędu katastr. | Obwód Sądu Powiatowego | Parafje kościelne |              |
|--------------------------|-----------------------|------------------------|-------------------|--------------|
|                          |                       |                        | katolickie        | ewangelickie |
| Sypniewo                 | Sępólno               | Więcbork               | Więcbork          | Więcbork     |
| Więcbork                 | "                     | "                      | Sępólno           | Sępólno      |
| Wałdowo                  | "                     | Sępólno                | Wałdowo           | Włościborz   |

|                |         |          |                |                   |
|----------------|---------|----------|----------------|-------------------|
| Lutowo         | Sępólno | Sępólno  | Sypniewo       | Sypniewo          |
| Więcbork       |         | Więcbork | Wielowicz      | Więcbork          |
| Wałdowo        |         | Sępólno  | Wałdowo        | Włościborz        |
| Lutowo         |         | "        | Lutowo         | Sępólno           |
| Wałdowo        |         | "        | Wałdowo        | Sośno             |
| Sośno          |         | Więcbork | Wielowicz      | "                 |
| Wałdowo        |         | Sępólno  | Wałdowo        | Włościborz        |
| Sośno          |         | Więcbork | Wawelno        | Sośno             |
| Więcbork       |         | "        | Więcbork       | Więcbork          |
| Sypniewo       |         | Sępólno  | Sypniewo       | Sypniewo          |
| Sępólno        |         | "        | Sępólno        | Sępólno           |
| <i>Wałdowo</i> |         | "        | <i>Wałdowo</i> | <i>Włościborz</i> |

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 marca 1929 r. zniesiono z dniem 1 kwietnia 1929 r. obszar dworski Młynki a jego terytorjum włączono do gminy wiejskiej Jastrzębiec.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono w 37 gminach wiejskich wybory do Rad gminnych. Ogólna liczba radnych wynosi 390.

## XVIII. Wykaz radców sierot w miejscowościach należących do obwodu Sądu Grodzkiego w Sępólnie.

| L. b. | Miejscowość     | Imię i nazwisko<br>radcy sierot | Miejsce<br>zamieszkania | Uwagi |
|-------|-----------------|---------------------------------|-------------------------|-------|
| 1     | Sępólno         | Teofil Piotrowski               | Sępólno                 |       |
| 2     | Kamień          | ks. proboszcz Lessel            | Kamień                  |       |
| 3     | Dąbrówka        | Józef Bukowski                  | Dąbrówka                |       |
| 4     | Duża Cerkwica   | Roch Bąk                        | Duża Cerkwica           |       |
| 5     | Dziechowo       | Antoni Niemczyk                 | Dziechowo               |       |
| 6     | Iłowo           | Juljusz Młodzik                 | Iłowo                   |       |
| 7     | Jazdrowo        | Adam Heyser                     | Jazdrowo                |       |
| 8     | Jeleń           | Maksymiljan Schülka             | Jeleń                   |       |
| 9     | Komierowo       | Jan Przybyłka                   | Komierowo               |       |
| 10    | Lutowo          | Mateusz Rzechtalski             | Lutowo                  |       |
| 11    | Lutówko         | Maksymiljan Wiese               | Lutówko                 |       |
| 12    | Mała Cerkwica   | Ignacy Kufel                    | Mała Cerkwica           |       |
| 13    | Niechorz        | Ignacy Kłodziński               | Niechorz                |       |
| 14    | Obkaz           | Jan Rosentreter                 | Obkas                   |       |
| 15    | Orzełek         | Bernard Szumiński               | Orzełek                 |       |
| 16    | Piaseczno       | Tomasz Brzeziński               | Piaseczno               |       |
| 17    | Płocicz         | Stanisław Wenda                 | Płocicz                 |       |
| 18    | Przepałkowo     | Roman Rydelek                   | Przepałkowo             |       |
| 19    | Radońsk         | Hugon Izbaner                   | Radońsk                 |       |
| 20    | Sikorz          | Bronisław Sakwiński             | Sikorz                  |       |
| 21    | Sypniewo        | Teofil Oczkowski                | Sypniewo                |       |
| 22    | Wałdowo k. S.   | Jan Scheffler                   | Wałdowo                 |       |
| 23    | Wałdówko        | Ignacy Ziętkowski               | Wałdówko                |       |
| 24    | Wilkowo         | Jan Gostomczyk                  | Wilkowo                 |       |
| 25    | Witkowo         | Jan Klinger                     | Witkowo                 |       |
| 26    | Wiśniewa        | Wojciech Becker                 | Wiśniewa                |       |
| 27    | Wiśniewka       | Antoni Jędrzejek                | Wiśniewka               |       |
| 28    | Włościborz      | Alojzy Welka                    | Włościborz              |       |
| 29    | Iłowo obsz. dw. | Józef Hildebrandt               | Iłowo obsz. dw.         |       |
| 30    | Komierowo „ „   | Michał Marach                   | Komierowo obsz. dw.     |       |
| 31    | Lutówko „ „     | Wincenty Kaźmierczak            | Dąbie                   |       |
| 32    | Przepałkowo „ „ | Florjan Markowski               | Borówki                 |       |
| 33    | Skarpa „ „      | Jan Rybarczyk                   | Skarpa                  |       |
| 34    | Sypniewo „ „    | Konrad Kaatz                    | Sypniewo                |       |
| 35    | Trzciany „ „    | Stanisław Pokrzykowski          | Trzciany obsz. dw.      |       |
| 36    | Wałdówko „ „    | Józef Nowicki                   | Wałdówko obsz. dw.      |       |

## XIX. Wykaz radców sierot w miejscowościach należących do obwodu Sądu Grodzkiego w Więcborku.

| №  | Miejscowość       | Imię i nazwisko<br>radcy sierot | Miejsce<br>zamieszkania | Uwagi |
|----|-------------------|---------------------------------|-------------------------|-------|
| 1  | Więcbork          | Piotr Urbanek                   | Więcbork                |       |
| 2  | Dębiny            | Piotr Białkowski                | Dębiny                  |       |
| 3  | Jastrzębiec       | Jan Klimek                      | Jastrzębiec             |       |
| 4  | Lubcza            | Karol Jahr                      | Lubcza                  |       |
| 5  | Nowydwór          | Antoni Grzenda                  | Nowydwór                |       |
| 6  | Obodowo           | Leon Porożyński                 | Obodowo                 |       |
| 7  | Pęperzyn          | Franciszek Jankowski            | Pęperzyn                |       |
| 8  | Płosków           | Roman Karamucki                 | Płosków                 |       |
| 9  | Rogalin           | Andrzej Rożycki                 | Rogalin                 |       |
| 11 | Rostoki           | Szymon Rózek                    | Rostoki                 |       |
| 10 | Sitno             | Emil Melchert                   | Sitno                   |       |
| 12 | Śmiłowo           | Juljusz Młodzik                 | Śmiłowo                 |       |
| 13 | Sośno             | Piotr Kwasigroch                | Sośno                   |       |
| 14 | Szynwałd          | Piotr Dyrka                     | Szynwałd                |       |
| 15 | Suchorączek       | Ludwik Białkowski               | Suchorączek             |       |
| 16 | Wielowiczek       | Jan Seydak                      | Wielowiczek             |       |
| 17 | Wielowicz         | Franciszek Małek                | Wielowicz               |       |
| 18 | Witunia           | Michał Rybarczyk                | Witunia                 |       |
| 19 | Wysoka            | Jan Hoppa                       | Wysoka                  |       |
| 20 | Zakrzewek         | Władysław Wenda                 | Zakrzewek               |       |
| 21 | Zakrzewska Osada  | Piotr Wobszal                   | Zakrzewska Osada        |       |
| 22 | Zalesie           | Jan Kiedrowicz                  | Zalesie                 |       |
| 23 | Zboże             | Juljan Gliszczyński             | Zboże                   |       |
| 24 | Karolewo          | Jan Kałczyński                  | Karolewo obsz. dw.      |       |
| 25 | Rogalin obsz. dw. | Franciszek Raatz                | Rogalin obsz. dw.       |       |
| 26 | Sośno " "         | Edward Schmeckel                | Zielonka                |       |
| 27 | Suchorączek " "   | Stefan Wenda                    | Suchorączek             |       |

## XX. Sądy Rozjemcze.

Na zasadzie ustawy pruskiej z dnia 29. III. 1879 r. (zbiór ustaw prusk. 1879 str. 321) powołano sądy rozjemcze.

## Urząd sędziów rozjemczych sprawują:

| D.<br>N.<br>Z. | Obwód rozjemcy        | Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania<br>a) rozjemcy<br>b) zastępcy   |
|----------------|-----------------------|---|
| 1              | <b>Duża Cerkwica</b>  | a) Tarlach Paweł, Duża Cerkwica<br>b) Kawczyński Józef, Duża Cerkwica |
| 2              | <b>Iłowo</b>          | a) Białczyk Wojciech, Iłowo<br>b) Izbaner Hugon, Radońsk              |
| 3              | <b>Jastrzębiec</b>    | a) Kowalski Jan, Sitno<br>b) Schiajda St., Jastrzębiec                |
| 4              | <b>Kamień</b>         | a) Puterczak Józef, Kamień<br>b) Majewski Feliks, Kamień              |
| 5              | <b>Komierowo</b>      | a) Siudziński Zdzisław, Komierowo<br>b) Ziętkowski Ignacy, Wałdówko   |
| 6              | <b>Lutowo</b>         | a) Buława Józef, Lutowo<br>b) Kunza Jan, Lutowo                       |
| 7              | <b>Lutówko r. I.</b>  | a) Inż. Skwarc, Lutówko r. I.<br>b) wakat                             |
| 8              | <b>Nowydwór r. I.</b> | a) Kaźmierczak Wincenty, Dąbie<br>b) wakat                            |
| 9              | <b>Płocicz</b>        | a) Barton Franciszek, Mała Cerkwica<br>b) Kufel Ignacy, Mała Cerkwica |
| 10             | <b>Sępolno</b>        | a) wakat<br>b) Ołyński Michał, Sępolno                                |
| 11             | <b>Sośno</b>          | a) Gwizdała Piotr, Sośno<br>b) Seydak Jan, Wielowiczek                |
| 12             | <b>Suchorączek</b>    | a) Gliszczyński Juljan, Zboże<br>b) Siuda Wojciech, Suchorączek       |
| 13             | <b>Sypniewo</b>       | a) Jahr Karol, Lubcza<br>b) Kucharski, Sypniewo                       |
| 14             | <b>Wałdowo</b>        | a) Rybka Klemens, Wałdowo k. S.<br>b) Belwon Józef, Wałdowo k. S.     |
| 15             | <b>Więcbork</b>       | a) Lindecki, burmistrz, Więcbork<br>b) Kabat Jan, Więcbork            |
| 16             | <b>Zakrzewek</b>      | a) Szweitzer Bolesław, Witunia<br>b) Ciszewski Aleksander, Zakrzewek  |
| 17             | <b>Orzełek</b>        | a) Tabath Jan, Orzełek<br>b) Tarlach Konrad, Orzełek                  |



## XXI. Podział obwodów położnych z przynależnemi miejscowościami.

W myśl uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 10. IX. 1923 r. oraz uchwały Sejmiku Powiatowego z dnia 11. IX. 1923 r. podzielono obwody dla położnych następująco:

- 
- |   |                          |   |
|---|--------------------------|---|
| 1 | <b>Obwód Sępólno</b>     | Akuszerka obwodowa <b>Stanisława Kobus</b> , zamieszkała w Sępólnie. Miejscowości: Sikorz, Piaseczno, Dziechowo, Trzciany folw. i Sępólno.  |
| 2 | <b>Obwód Więcbork</b>    | Akuszerka obwodowa <b>Anna Gramzińska</b> , zamieszkała w Więcborku. Miejscowości: Witunia, Zakrzewek, Zakrzewska Osada, Nowydwór, Zboże, Suchorączek gm. i folw., Śmiłowo, Karolewo, Pęperzyn, Sitno i Więcbork.                 |
| 3 | <b>Obwód Kamień</b>      | Akuszerka obwodowa <b>Agnieszka Tabatówna</b> , zamieszkała w Kamieniu. Miejscowości: Kamień, Duża Cerkwica, Mała Cerkwica, Obkas, Orzełek, Płocicz, Witkowo i Dąbrówka.  |
| 4 | <b>Obwód Komierowo</b>   | Akuszerka obwodowa <b>Marta Goła</b> , zamieszkała w Wałdowie. Miejscowości: Komierowo, Komierowo folw., Niechorz, Przepalkowo gm. i folw., Wilkowo, Wałdowo, Wałdówko gm. i folw., Obodowo, Dębiny, Włociborz, Skarpa i Zalesie. |
| 5 | <b>Obwód Lutowo</b>      | Praktykuje położna <b>Stanisława Kobus</b> , zamieszkała w Sępólnie. Miejscowości: Lutówko, Lutówko nadl., Iłowo gm. i folw., Jazdrowo, Wiśniewa, Wiśniewka, Radońsk i Lutowo.  |
| 6 | <b>Obwód Sypniewo</b>    | Akuszerka obwodowa <b>Leokadja Piekarska</b> , zamieszkała w Sypniewie. Miejscowości: Sypniewo gm. i folw. Lubcza i Jeleń.  |
| 7 | <b>Obwód Wielowiczek</b> | Akuszerka obwodowa <b>Paulina Dorawa</b> , zamieszkała w Wielowiczu. Miejscowości: Wielowicz, Płosków, Szynwałd, Wysoka, Jastrzębiec, Rogalin gm. i folw., Rostoki, Sośno gm. i folw.   |

## XXII. Przewodniczący i ich zastępcy Sądu rozjemczego do spraw o wynagrodzenie szkód łowieckich.

W myśl art. 60 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 3. XII. 1927 r. o prawie łowieckim, uchwalił Wydział Powiatowy wyznaczyć dla poszczególnych gmin następujące osoby na przewodniczących i ich zastępców sądu rozjemczego do spraw o wynagrodzenie szkód łowieckich.

|                    |                              |                              |
|--------------------|------------------------------|------------------------------|
| Gmina Sępólno      | p. Przybyłkę Franciszka      | p. Wolskiego Richarda        |
| " Więcbork         | p. Szalskiego Jana           | p. Brackę Jana               |
| " Kamień-Pom.      | p. Daronia Jana              | p. Weynę Romana              |
| " Dąbrówka         | p. Bukowskiego Józefa        | p. Lecha Stefana             |
| " Dębiny           | p. Słupikowskiego Stanisława | p. Chylewskiego Jakóba       |
| " Dziechowo        | p. Szewsa Konrada            | p. Niemczyka Pawła           |
| " Iłowo            | p. Białczyka Alberta         | p. Nowaka Marcina            |
| " D. Cerkwica      | p. Tarlacha Pawła            | p. Weny Franciszka           |
| " M. Cerkwica      | p. Sikorskiego Jana          | p. Flohra Teofila            |
| " Jazdrowo         | p. Heysera Adama             | p. Stryczyka Teodora         |
| " Jastrzębiec      | p. Szrajdę Władysława        | p. Klimka Jan                |
| " Jeleń            | p. Cysę Jana                 | p. Schülkę Maksymiljana      |
| " Komierowo        | p. Przybyłę Jana             | p. Kitzę Piotra              |
| " Lutowo           | p. Buławę Józefa             | p. Kunzę Jana                |
| " Lutówko          | p. Bettina Piotra            | p. Thomasa Bolesława         |
| " Lubcza           | p. Tomasa Andrzeja           | p. Krajeckiego Jana          |
| " Niechorz         | p. Malaka Hilarego           | p. Winowieckiego Franc.      |
| " Nowydwór         | p. Pawłowskiego Fr.          | p. Weissbrodta Wilhelma      |
| " Obkas            | p. Wegnera Bronisława        | p. Przybysza Piotra          |
| " Obodowo          | p. Kujata Pawła              | p. Głowczewskiego Teodora    |
| " Orzelek          | p. Szczukowskiego Ant.       | p. Tarlacha Konrada          |
| " Pęperzyn         | p. Gałę Jana                 | p. Jankowskiego Fr.          |
| " Piaseczno        | p. Heldta Jana               | p. Thomasa Franciszka        |
| " Płocicz          | p. Klesińskiego A.           | p. Siega Jakóba              |
| " Płosków          | p. Karamuckiego Romana       | p. Dyrkę Piotra, Szywałd     |
| " Przepałkowo      | p. Biniaka Ant. [Szywałd     | p. Stachowicza Leona         |
| " Radońsk          | p. Izbanera Hugona           | p. Nowaka Jana               |
| " Rogalin          | p. Karnowskiego Fr.          | p. Madurajskiego Franc.      |
| " Rostoki          | p. Gliszczyńskiego J., Zboże | p. Małka Franc., Wielowicz   |
| " Sikorz           | p. Sakwińskiego Br.          | p. Środeckiego Leona         |
| " Sitno            | p. Kowalskiego Jana          | p. Walczaka Kazimierza       |
| " Smiłowo          | p. Balcera Wiktora           | p. Gleszczyńskiego Alek.     |
| " Sośno            | p. Modrzejewskiego J.        | p. Słupikowskiego Fr.        |
| " Szywałd          | p. Dyrkę Piotra              | p. Karamuckiego Romana       |
| " Suchorączek      | p. Siudę Wojciecha           | p. Musiała Jana              |
| " Sypniewo         | p. Gracza Florjana           | p. Wiese Antoniego           |
| " Wałdowo k. S.    | p. Rybkę Klemensa            | p. Madurajskiego Pawła       |
| " Wałdówko         | p. Wróblewskiego Jana        | p. Ziętkowskiego Ignacego    |
| " Wielowicz        | p. Tomasa Andrzeja           | p. Małka Franciszka          |
| " Wielowiczek      | p. Seydaka Jana              | p. Piszczka Franciszka       |
| " Wiśniewa         | p. Budę Jana                 | p. Wolskiego Bronisława      |
| " Wiśniewka        | p. Stryczyka Piotra          | p. Jedrzejka Antoniego       |
| " Witkowo          | p. Daronia Maksym.           | p. Tetzlafa Wojciecha        |
| " Witunia          | p. Schweitzera Bolesława     | p. Białkowskiego Franc.      |
| " Włosziborz       | p. Sawickiego Antoniego      | p. Grzegorzewskiego M.       |
| " Wysoka           | p. Sikorę Piotra             | p. Gliszczyńskiego J., Zboże |
| " Wilkowo          | p. Gackowskiego Anast.       | p. Gostomczyka Jana          |
| " Zakrzewek        | p. Tłokę Władysława          | p. Fifelskiego Józefa        |
| " Zakrzewska Osada | p. Wobszala Piotra           | p. Ciepłucha Adama           |
| " Zboże            | p. Gliszczyńskiego J.        | p. Borowitza Marcina         |
| " Zalesie          | p. Holkę Teofila             | p. Ossowskiego Józefa        |

## XXIII. Oceniciele zwierząt domowych.

W myśl § 19 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9. I. 1928 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. Rz. P. № 19, poz. 169) uchwalił Wydział Powiatowy wybrać na przeciąg trzech lat dla poszczególnych miejscowości powiatu po dwóch biegłych (oceniciele) do wykonania czynności oszacowania i ustalenia wartości o ile przewidziane jest odszkodowanie lub zapomoga.

Jako oceniciele wybrano następujących panów:

|                    |                              |                                |
|--------------------|------------------------------|--------------------------------|
| Gmina Sępólno      | p. Przybyłkę Franciszka      | p. Wolskiego Richarda          |
| " Więcbork         | p. Szalskiego Jana           | p. Brackę Jana                 |
| " Kamień-Pom.      | p. Daronia Jana              | p. Weynę Romana                |
| " Dąbrowka         | p. Bukowskiego Józefa        | p. Lecha Stefana               |
| " Dębiny           | p. Słupikowskiego Stanisława | p. Chylewskiego Jakóba         |
| " Dziechowo        | p. Szewsa Konrada            | p. Niemczyka Pawła             |
| " Iłowo            | p. Białczyka Alberta         | p. Nowaka Marcina              |
| " D. Cerkwica      | p. Tarlacha Pawła            | p. Wendę Franciszka            |
| " Jazdrowo         | p. Heysera Adama             | p. Stryczyka Teodora           |
| " Jastrzębiec      | p. Szrajdę Władysława        | p. Klimka Jana                 |
| " Jeleń            | p. Cysę Jana                 | p. Schülkę Maksymiljana        |
| " Komierowo        | p. Przybyłę Jana             | p. Kitzę Piotra                |
| " Lutowo           | p. Buławę Józefa             | p. Kunzę Jana                  |
| " Lubcza           | p. Tomasa Andrzeja           | p. Krajeckiego Jana            |
| " Lutówko          | p. Bettina Piotra            | p. Thomasa Bolesława           |
| " M. Cerkwica      | p. Sikorskiego Jana          | p. Flohra Teofila              |
| " Niechorz         | p. Malaka Hilarego           | p. Winowieckiego Franc.        |
| " Nowydwór         | p. Pawłowskiego Fr.          | p. Weissbrodta Wilhelma        |
| " Obkas            | p. Wegnera Bronisława        | p. Przybysza Piotra            |
| " Obodowo          | p. Kujatę Pawła              | p. Głowczewskiego Teodora      |
| " Orzełek          | p. Szczukowskiego Ant.       | p. Tarlacha Konrada            |
| " Peperzyn         | p. Gołę Jana                 | p. Jankowskiego Fr.            |
| " Piaseczno        | p. Heldta Jana               | p. Thomasa Franciszka          |
| " Płocicz          | p. Klesińskiego A.           | p. Siega Franciszka            |
| " Płosków          | p. Karamuckiego Romana       | p. Dyrkę Piotra, Szywałd       |
| " Przepałkowo      | p. Biniaka Ant. [Szywałd     | p. Stachowicza Leona           |
| " Radońsk          | p. Izbanera Hugona           | p. Nowaka Jana                 |
| " Rogalin          | p. Karnowskiego Fr.          | p. Madurajskiego Franc.        |
| " Rostoki          | p. Małką Franc., Wielowicz   | p. Thomasa Andrzeja, Wielowicz |
| " Sikorz           | p. Sakwińskiego Br.          | p. Środeckiego Leona           |
| " Sitno            | p. Kowalskiego Jana          | p. Walczaka Kazimierza         |
| " Smiłowo          | p. Balcera Wiktora           | p. Gleszczyńskiego Alek.       |
| " Sośno            | p. Modrzejewskiego J.        | p. Słupikowskiego Fr.          |
| " Szywałd          | p. Dyrkę Piotra              | p. Karamuckiego Romana         |
| " Suchorączek      | p. Siudę Wojciecha           | p. Musiała Jana                |
| " Sypniewo         | p. Gracza Florjana           | p. Wiesego Antoniego           |
| " Wałdowo k. S.    | p. Rybkę Klemensa            | p. Madurajskiego Pawła         |
| " Wałdówko         | p. Wróblewskiego Jana        | p. Ziętkowskiego Ignacego      |
| " Wielowicz        | p. Tomasa Andrzeja           | p. Małką Franciszka            |
| " Wielowiczek      | p. Seydaka Jana              | p. Piszczka Franciszka         |
| " Wilkowo          | p. Gackowskiego Anast.       | p. Gostomczyka Jana            |
| " Wiśniewa         | p. Budę Jana                 | p. Wolskiego Bronisława        |
| " Wiśniewka        | p. Stryczyka Piotra          | p. Jędrzejka Antoniego         |
| " Witkowo          | p. Daronia Maksym.           | p. Tetzlafa Wojciecha          |
| " Witunia          | p. Schweitzera Bolesława     | p. Białkowskiego Franc.        |
| " Włociborz        | p. Sawickiego Antoniego      | p. Grzegorzewskiego M.         |
| " Wysoka           | p. Sikorę Piotra             | p. Gliszczyńskiego J., Zboże   |
| " Zakrzewek        | p. Tłokę Władysława          | p. Fifelskiego Józefa          |
| " Zakrzewska Osada | p. Wobszala Piotra           | p. Ciepłucha Adama             |

|                   |                              |                              |
|-------------------|------------------------------|------------------------------|
| Gmina Zalesie     | p. Holkę Teofila             | p. Borowitza Marcina         |
| " Zboże           | p. Gliszczyńskiego J.        | p. Ossowskiego Józefa        |
| Obsz. dw. Iłowo   | p. Białczyka Alberta         | p. Nowaka Marcina            |
| " " Karolewo      | p. Gotę Teodora              | p. Szrajdę Wł., Jastrzębiec  |
| " " Komierowo     | p. Szukalskiego T., Niechorz | p. Biniaka A., Przepańkowo   |
| " " Lutówko r. I. | p. Inż. Skwarca Konst.       | p. Merchela Adama            |
| " " Przepańkowo   | p. Malaka Hilarego           | p. Urbana Bernarda           |
| " " Rogalin       | p. Karnowskiego Franc.       | p. Madurajskiego Franc.      |
| " " Skarpa        | p. Senskiego A., Wałdowo     | p. Senskiego Wł., Włościborz |
| " " Sośno         | p. Słupikowskiego Franc.     | p. Modrzejewskiego J.        |
| " " Suchorączek   | p. Kanię Ludwika             | p. Musiała Jana              |
| " " Sypniewo      | p. Wiesego Antoniego         | p. Gracza Florjana           |
| " " Trzciany      | p. Środeckiego Leona         | p. Sakwińskiego Br.          |
| " " Wałdówko      | p. Ziętkowskiego Ign.        | p. Wróblewskiego Jana        |

## XXIV. Oświata.

W bieżącym roku Powiatowa Komisja Oświatowa zmieniła rejony oświatowe w powiecie. Podział jest obecny następujący:

- I. **Rejon Sępólno:** Sępólno, Piaseczno, Lutówko, Niechorz, Świdwie, Zboże, Trzciany.
- II. **Rejon Więcbork:** Więcbork, Śmiłowo, Pęperzyn, Witunia, Zakrzewek, Nowydwór, Suchorączek.
- III. **Rejon Iłowo:** Iłowo, Sypniewo, Dorotowo, Lubcza, Zakrzewska Osada, Jeleń, Radońsk, Lutowo, Wiśniewa.
- IV. **Rejon Wielowicz:** Wielowicz, Szynwałd, Plosków, Sośno, Rogalin, Jastrzębiec.
- V. **Rejon Wilkowo:** Wilkowo, Wałdowo, Nowe Wałdowo, Włościborz, Zalesie, Komierowo, Obodowo, Dębiny, Przepańkowo.
- VI. **Rejon Kamień:** Kamień, Dąbrowa, Witkowo.
- VII. **Rejon Dąbrówka:** Dąbrówka, Obkas, Duża Cerkwica, Mała Cerkwica, Zalesie.
- VIII. **Rejon Płocicz:** Gmina Płocicz, sama jedna z własnym aparatem projekcyjnym.

W każdej miejscowości urządzano wieczornice oświatowe przy pomocy obrazów świetlnych. Gminy Płocicz i Dąbrówka zakupiły aparaty projekcyjne, tak że obecnie odbywa się praca oświatowa w powiecie za pomocą 7 aparatów projekcyjnych. Od 1 kwietnia 1928 r. do 31 marca 1929 r. urządono w powiecie 139 wieczornic.

Udział ludności w wieczornicach był liczny, stawilo się ogółem 12.127 uczestników, przeciętnie 87. Śpiewy i deklamacje dziatwy szkolnej urozmaicały program wieczornic.

Gdzie tylko było możliwe, urządzano wieczornice wspólnie z miejscowemi towarzyszami. Tematy referatów były bądź to okolicznościowe, bądź też treści historycznej, krajoznawczej, religijnej i t. p.

Za każdą wieczornicę płaci Wydział Powiatowy po 15,— zł. Odnośne sprawozdania przesyła co miesiąc p. Inspektor Szkolny, który jest członkiem Powiatowej Komisji Oświatowej. Wstępnego od publiczności nie pobiera się.

Na polu oświaty ludowej również gorliwie pracują towarzystwa: Towarzystwo Czytelní Ludowych, Towarzystwo Powstańców i Wojaków, Kółka Rolnicze, Towarzystwa Śpiewu, Towarzystwa „Sokół”, Towarzystwa Ziemianek i Polek i Towarzystwa Młodzieży Katolickiej.

W roku 1928 było w powiecie 11 bibliotek Towarzystwa Czytelní Ludowych, które posiadały około 1.673 książek i jest zasilane funduszami Wydziału Powiatowego.

Na miesięcznych zebraniach wspomnianych Towarzystw wygłoszono referaty z dziedziny rolnictwa, gospodarstwa domowego, treści narodowej, społecznej i ogólnie oświatowej. Każde z towarzystw odegrało kilka sztuk teatralnych.

W Kamieniu założył ks. Dąbrowski Towarzystwo Młodzieży Katolickiej. Działalność towarzystwa jest bardzo żywotna. Miejscowi nauczyciele udzielają tamtejszej młodzieży lekcji języka ojczystego, historii, geografii i nauki o Polsce współczesnej.

W Jastrzębcu zawiązało się Kółko Śpiewackie.

W Witkowie, Zalesiu i Przepałkowie uruchomili pp. nauczyciele kursy wieczorne dla dorosłych. Nauka odbywała się dwa razy tygodniowo po dwie godziny.

W Orzełku utworzył kierownik szkoły p. Władysław Bruchwalski Nauczycielskie Kółko Amatorskie, które b. r. odegrało sztukę historyczną p. t. „Obrona Częstochowy” w Orzełku, Kamieniu, Więcborku, Sypniewie i w Sępólnie.

W Sępólnie i w Kamieniu utworzyło się Koło Nauczycielskie Miłośników języka polskiego.

Praca oświatowa rozwija się w powiecie coraz to pomyślniej i to dzięki poparciu przez Wydział Powiatowy, który akcję tą finansuje placąc na pokrycie kosztów urządzania wieczornic i obowiązując przytem gminy do bezpłatnego dostarczania podwód dla prelegentów.

Z dniem 1 czerwca br. angażował Wydział Powiatowy referenta oświaty pozaszkolnej w osobie p. Bruchwalskiego. Zadaniem jego jest:

- 1) niesienie pomocy towarzystwom przez wygłaszanie odczytów, organizowanie wybieczek, przedstawień teatralnych i uroczystości narodowych;
- 2) organizowanie akcji odczytowej w gminach;
- 3) zaprowadzenie kursów dla dorosłych i urządzenie ognisk.

**Sępólno**, dnia 1-go maja 1929 r.

## WYDZIAŁ POWIATOWY

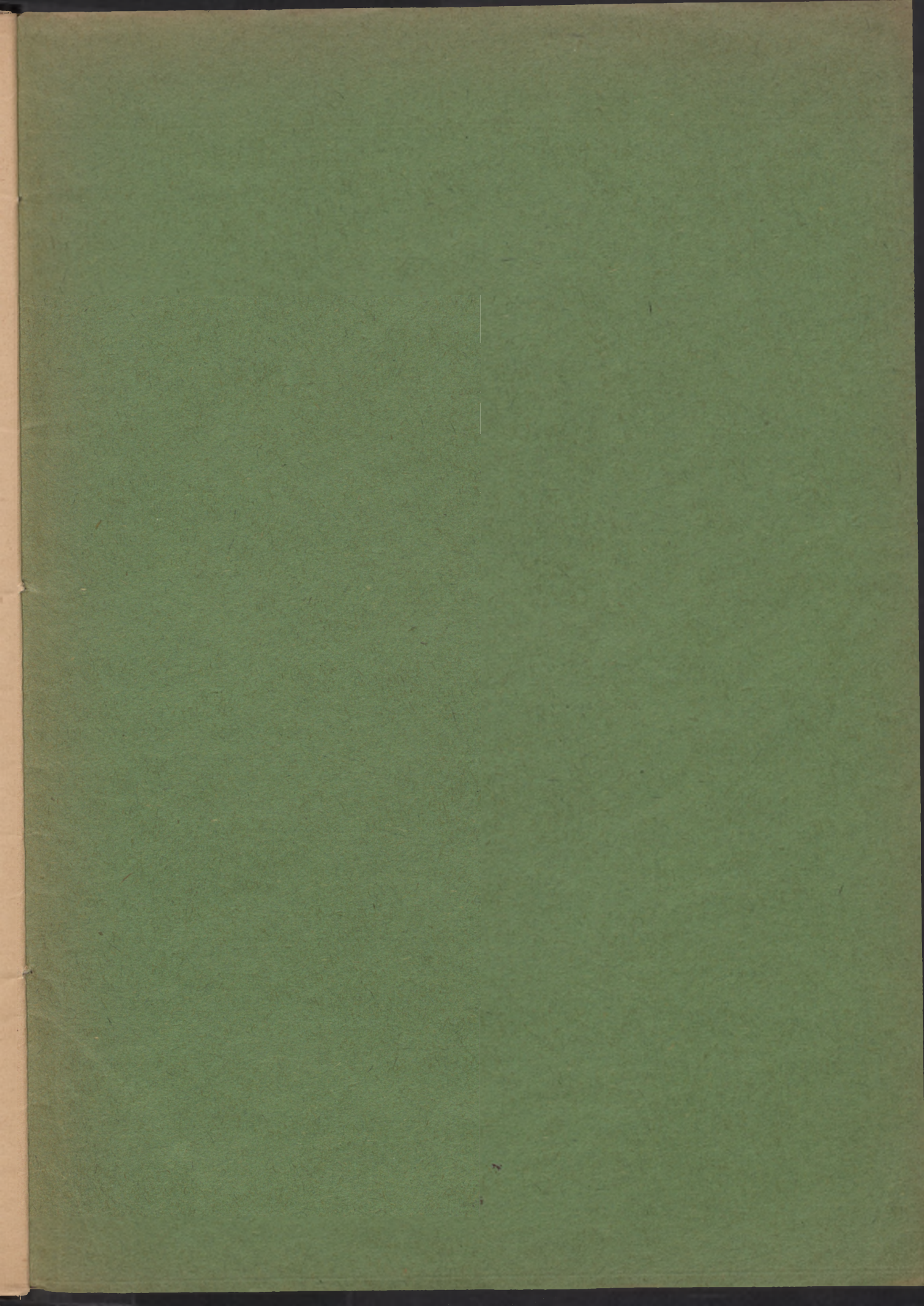
(—) Ornass, Starosta Powiatowy,

(—) Barton, (—) Dobrowolski, (—) Gliszczyński,

(—) Klein, (—) Prądzyński, (—) Schweitzer.



W. 2166/5



Biblioteka Główna UMK



300020829397